

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
GRAD TUZLA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
TUZLA**

**Tuzla, Kozaračka bb, tel.: +387 35 36 90 10, fax: +387 35 36 90 35, e-mail:
info@csrtuzla.ba**

**IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU
JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA
ZA PERIOD OD 01.01.DO 31.12. 2017.GODINE**

Tuzla,februar 2018.godine

SADRŽAJ

I UVOD.....	3
1.1. Opći podaci o Ustanovi.....	3
1.2. Osnivački akt i oblik organizovanja.....	3
1.3. Upravljanje ustanovom.....	3
1.4. PROGRAMSKI CILJEVI I ZADACI CENTRA.....	3
II. ORGANIZACIJA RADA.....	6
2.1. RAD STRUČNIH TIMOVA.....	7
2.2. RAD STRUČNIH RADNIKA.....	8
2.3. UKUPAN BROJ PREDMETA.....	9
2.3.1. Ukupan broj predmeta.....	9
III OBLICI I MJERE ZAŠTITE I STARATELJSTVA.....	9
3.1. SOCIJALNA ZAŠTITA.....	9
3.1.1. Novčane i druge materijalne pomoći.....	10
3.1.2. Prava po osnovu invaliditeta.....	10
3.1.3. Djeca ugrožena porodičnom situacijom.....	10
3.1.4. Punoljetne osobe kojima je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita.....	11
3.1.5 Osobe sa društveno neprihvatljivim ponašanjem po starosti i spolu.....	11
3.1.6 Punoljetne osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje po starosnoj strukturi i spolu.....	11
3.1.7. Korisnici subvencioniranja troškova dženaze –sahrane.....	12
3.2. STARATELJSTVO.....	12
3.3. USVOJENJE.....	12
3.4. SMJEŠTAJ DJECE I ODRASLIH U PORODICE I USTANOVE.....	12
3.5. RAZVRSTAVANJE DJECE I OMLADINE SA SMETNJAMA U PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU.....	12
3.6. CIVILNE ŽRTVE RATA.....	13
3.7. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM.....	14
3.8. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA.....	16
3.9. PSIHOSOCIJALNA ZAŠTITA.....	16
3.10. SAVJETOVALIŠTE ZA BRAK I PORODICU.....	17
IV. RAD NA PREVENCIJI I SPREČAVANJU NEGATIVNIH DRUŠTVENIH POJAVA.....	18
4.1. RAD SA ODGOJNO ZAPUŠTENOM I DELINKVENTNOM DJECOM I OMLADINOM.....	18
4.2. NASILJE U PORODICI.....	20
4.3. PROSTITUCIJA I TRGOVINA LJUDIMA.....	21
4.4. SKITNJA I PROSJAČENJE.....	21
4.5. ALKOHOLIZAM I NARKOMANIJA.....	22
V. POSREDOVANJE I DRUGE AKTIVNOSTI.....	22
5.1. POSREDOVANJE U RAZVODU BRAKOVA.....	22
5.2. POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM LICIMA I NJIHOVIM PORODICAMA.....	23
5.3. ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI.....	23
VI. SARADNJA SA OSNIVAČEM I DRUGIM SUBJEKTIMA.....	24
VII ZAPOŠLJAVANJE, UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJAMA.....	25
7.1. ZAPOŠLJAVANJE.....	25
7.2. UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJAMA.....	25
VIII REALIZACIJA PROJEKATA.....	25
IX. REZULTATI POSLOVANJA.....	28
9.1. BROJ I STRUKTURA ZAPOSLENIH.....	28
9.2. ISPLATA PLATA I NAKNADA.....	29
9.2.1 Naknade radnika.....	30
9.3. FINANSIJSKI POKAZATELJI.....	30
9.4. KAPITALNI IZDACI.....	34
9.5. PODACI O OBAVEZAMA PREMA DOBAVLJAČIMA I POTRAŽIVANJIMA.....	34
X ZAKLJUČCI I MJERE.....	34
10.1. ZAKLJUČCI.....	34
10.2. MJERE.....	35
10.3. IZVORI PODATAKA.....	36

I UVOD

1.1. Opći podaci o Ustanovi

Centar za socijalni rad Tuzla (u daljem tekstu: Centar) je Javna ustanova čiji je osnivač općina Tuzla i koja je organizovana u skladu sa Zakonom o ustanovama (Službene novine RBiH broj: 6/92 i 13/94). Ustanova svoju djelatnost obavlja poštujući odredbe federalnih i kantonalnih propisa koji uređuju oblast socijalne zaštite, zatim poštujući odredbe i okvire Zakona o trezoru ("Službene novine FBiH" broj: 26/16) i sistema trezorskog poslovanja u okviru kojeg Ustanova posluje, te čitav niz zakonskih i podzakonskih akata kojima su uređene specifične pojave u sistemu socijalne zaštite.

Grad Tuzla kao osnivač finansira djelatnost Centra odnosno materijalne troškove i plaće zaposlenih, a Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK, odnosno Vlada TK i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike finansira oblike zaštite po Zakonu o osnovama prava na socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom.

1.2. Osnivački akt i oblik organizovanja

Centar je osnovan Odlukom Nadzornog odbora općine Tuzla 30. marta 1959.godine, a počeo je sa radom polovinom aprila iste godine. Sjedište Centra je u ulici Kozaračka bb, Grad Tuzla.

1.3. Upravljanje ustanovom

Organi upravljanja i rukovođenja u Centru su:

1. Upravni odbor
2. Direktor

Upravni odbor imenovan je Rješenjem gradonačelnika Grada Tuzla o konačnom imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora JU "Centra za socijalni rad "Tuzla broj:02-34-3093-2016 od 11.05.2016.godine, a sastoji se od dva člana iz reda osnivača i jedan član iz reda zaposlenih u ustanovi. Centar svoju djelatnost obavlja u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine FBiH" broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom ("Službene novine TK" broj: 5/12 – prečišćeni tekst), Porodičnim zakonom FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 35/05 i 31/14), Pravilima JU Centra za socijalni rad Tuzla, Pravilnikom o radu, te svim drugim propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite i rad ustanova.

Upravni odbor Centra čine tri člana:

1. Alma Bubić, predsjednica
2. Redžić Asja, član
3. Stjepić Božo, član

Organ rukovođenja u Centru je direktor. Direktora Centra imenuje Upravni odbor na osnovu konkursa koji se objavljuje u javnom glasilu, uz saglasnost Osnivača. Direktor organizuje i upravlja radom ustanove, zastupa Centar prema trećim licima i odgovoran je za zakonitost rada Centra. Nakon provedene konkursne procedure, za direktoricu Centra u maju mjesecu 2017. godine je izabrana dr.sci. Lejla Jogunčić, dipl.pravnik iz Tuzle.

1.4. PROGRAMSKI CILJEVI I ZADACI CENTRA

Centar djeluje u skladu sa svojim Pravilima poštujući ustavna i zakonska načela.

Pravilima Centra utvrđeni su sljedeći programski ciljevi i zadaci:

- rješava u prvom stepenu zahtjeve za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom i drugih prava u skladu sa zakonima;
- otkriva, prati i proučava probleme i pojave iz oblasti socijalne, dječije i porodične zaštite;
- neposredno pruža usluge i oblike socijalne zaštite porodice sa djecom, otklanja posljedice stanja socijalnih potreba i problema koji su ustanovljeni kod korisnika;
- programira i planira ostvarivanje i razvoj socijalne zaštite na području Grada;
- provodi aktivnosti koje se odnose na pružanje pomoći licima izloženim zlostavljanju i nasilju u porodici;
- saraduje sa nadležnim institucijama na otklanjanju, identifikovanju i stručnom tretmanu ovisnika od alkohola i opojnih droga, u skladu sa zakonima;
- obavlja savjetovani rad;
- obavlja poslove i ima ovlaštenja organa starateljstva utvrđene porodičnim zakonom, te drugim zakonima i propisima;
- vodi propisanu evidenciju, prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom;
- stručno razvija i unapređuje mrežu socijalnih partnerskih ustanova (vladinih i nevladinih);
- razvija i unapređuje alternativne, institucionalne, vaninstitucionalne oblike socijalne zaštite, oblike samopomoći, susjedske pomoći i druge vidove aktivnog odnosa građana na prevenciji, sprečavanju i saniranju životnih poteškoća svojih građana, a naročito lica izloženih zlostavljanju i nasilju u porodici, starih lica bez porodičnog staranja, materijalno neosiguranih i za rad nesposobnih lica, lica sa invaliditetom i lica ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju, odgojno zanemarene ili zapuštene djece ili djece bez roditeljskog staranja i lica sa društveno negativnim ponašanjem;
- inicira i podržava organizovanje raznih socijalnih, pedagoških, psiholoških, pravnih i drugih savjetovašta;
- saraduje sa građanima, mjesnim zajednicama, pravnim licima, udruženjima građana, pravosudnim organima i drugim organima i institucijama koje mogu doprinijeti unapređenju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;
- poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, za raseljena lica i izbjeglice, koji su mu povjereni.

Socijalna politika je državna djelatnost koja se sastoji u preraspodjeli nacionalnog dohotka s ciljem rješavanja socijalnih rizika kao što su bolest, nezaposlenost, invalidnost, smrt hranitelja, pomoć porodici i sl. Zatim, to je djelatnost koja teži ujednačavanju životnih uslova stanovništva i konačno, socijalna politika ima za cilj pomagati, rješavati probleme ranjivih socijalnih grupa, tj. onih koje se nalaze u najtežem položaju. Prema tome, socijalna politika je vrlo opsežna djelatnost države kojoj pomažu razne organizacije-humanitarne, privatne, neprofitne i slične.

Socijalna zaštita je najsloženija oblast društvenog života i kao takva definisana je ustavima i zakonima kao djelatnost od posebnog društvenog interesa. U svojoj osnovi socijalna zaštita je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i porodica koje se sticajem različitih životnih okolnosti, nalaze u stanju socijalne potrebe.

U FBiH socijalna zaštita je uređena fragmentarno i u osnovnim pravima definisana je na federalnom nivou, a obaveze prema korisnicima su u nadležnosti na nivou kantona, gradova i općina. Različitost naknada u kantonima dodatno povećava nejednak položaj licima u stanju socijalne potrebe, čime se vrlo često ne poštuju odredbe međunarodnih dokumenata koji uređuju oblast zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Poseban problem predstavljaju one kategorije stanovništva, koje su sve siromašnije, a niti po jednom postojećem zakonu ne mogu ostvariti prava ni na jedan oblik socijalne zaštite. To su prije svega, penzioneri, zatim radno sposobna lica koja su zaposlena ali bez materijalnih primanja, oboljeli iz ove kategorije kojima su potrebna stalna novčana sredstva za liječenje i drugi.

Na porast siromaštva i broja lica u stanju socijalne potrebe u 2017. godini u Gradu Tuzla pored ukupne ekonomske situacije u zemlji utiču i problemi koji nastaju usljed odlaska u stečaj mnogih firmi, pogoršane zdravstvene slike stanovnika sa povećanim brojem teških oboljenja (karcinoma, oboljenja iz oblasti mentalnog zdravlja, tuberkuloze i drugih teških oboljenja), povećanog broj penzionera koji ostaju nezbrinuti od svojih najbližih, i uopšte ugoženosti porodice kao osnovne ćelije društva. Ono što najviše otežava rad Centra, odnosno položaj korisnika Centra Tuzla su neisplaćena sredstava korisnicima iz Budžeta Tuzlanskog kantona koje su u zaostatku po nekoliko mjeseci već tri godine i trenutna situacija je slijedeća:

- **stalne novčane pomoći (119,00 KM) isplaćuju se sa zaostatkom od 5 mjeseci**
- **porodični smještaj za djecu isplaćuje se sa zaostatkom od 5 mjeseci**
- **porodični smještaj za odrasle isplaćuje se sa zaostatkom od 5 mjeseci**
- **dječiji dodatak (20,00 KM po djetetu) isplaćuje se sa zaostatkom od 8 mjeseci**
- **uvećani dodatak za djecu sa oboljenjima isplaćuje se sa zaostatkom od 8 mjeseci**
- **jednokratne novčane pomoći za lica u stanju socijalne potrebe isplaćuju se u roku od dva mjeseca (a zbog hitnog stanja socijalne potrebe trebale bi se isplaćivati odmah)**
- **jednokratne pomoć za nezaposlene porodilje kasne dva mjeseca**
- **prevoz za djecu se isplaćuje sa zaostatkom od 3 mjeseca**
- **refundacije za porodilje u radnom odnosu su isplaćene poslodavcima za juli mjesec 2016. godine;**

Osim navedenog iznosi sredstava za jednokratne pomoći su se svake prethodne godine smanjivali umjesto da se povećavaju zbog povećanog broja korisnika i zbog sve teže ekonomske situacije. Naime, u 2010. godini iznos sredstava za jednokratne pomoći na godišnjem nivou je bio 160.000,00 KM za 1500 korisnika, dok je u 2017. godini Centar imao na raspolaganju samo 63.730,00 KM za 451 korisnika jednokratne novčane pomoći. Ovaj broj korisnika bi mogao uputiti na to da se smanjio broj osoba koje su se našle u stanju socijalne potrebe, što nije adekvatan pokazatelj jer je veliki broj zahtjeva za ostvarivanje prava na jednokratnu pomoć odbijen zbog ograničenih i smanjenih finansijskih sredstava planiranih u budžetu Kantona za ove namjene.

Ovo su pokazatelji koji upućuju na nepoštivanje odredbi Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona gdje su isplate za socijalna davanja odmah nakon isplata kreditnih dugovanja i plaća što znači na trećem mjestu, ali se Zakon godinama ne poštuje.

Ovakva postupanja i manjak brige prema najugroženijim kategorijama društva od strane nadležnih organa Kantona dovodi do povećanja umjesto do smanjenja broja lica u stanju socijalne potrebe, jer se takvim licima i nakon uvođenja u pravo po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom novčane naknade isplaćuju nakon pet do osam mjeseci od priznavanja prava, te se njihovo stanje socijalne potrebe ne rješava niti dolaze u bolji položaj, nego naprotiv ono se još više pogoršava. U konačnom određene naknade izgube svoju svrhu i smisao jer njihova isplata značajno kasni.

II. ORGANIZACIJA RADA

Centar svoju djelatnost obavlja preko osnovnih organizacionih jedinica-Službi, a to su:

- I Služba socijalne zaštite i starateljstva;**
- II Služba finansijsko-računovodstvenih poslova**
- III Služba pravnih i općih poslova**
- IV Porodično savjetovalište.**

U Službi socijalne zaštite obavljaju se svi poslovi iz domena planiranja razvoja i ostvarivanja svih vidova socijalne zaštite, dječije i porodične zaštite, vrši stručna obrada zahtjeva po pravima iz ove oblasti i rješava u prvom stepenu, obavljaju svi poslovi po pitanju starateljstva, civilnih žrtava rata, kao i drugi poslovi socijalne zaštite utvrđenih zakonom.

Službu socijalne zaštite čine:

- rukovodilac Službe
- psiholog
- psiholog-pedagog
- pravnik
- sociolog
- defektolog
- stručni saradnik za socijalnu zaštitu-socijalni radnik,
- referent za pravne poslove
- administrativni službenik

Služba finansijsko-računovodstvenih poslova obavlja sve uobičajene poslove neophodne za poslovanje Centra u ovoj oblasti, te obezbjeđuje finansijsko poslovanje u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. U Službi se obavljaju poslovi evidencije novčanih pomoći i naknada, mjesečne promjene, izrada mjesečnih trebovanja sredstava iz resornog Ministarstva TK, vrše se usklađivanja mjesečnih isplata, izrada izvještaja i informacija o pravima korisnika i izrada mjesečnih izvještaja o utrošku finansijskih sredstava prema osnivaču.

Službu finansijsko-računovodstvenih poslova čine:

- rukovodilac Službe
- ekonomista
- službenik obračuna plaća
- operator za unos podataka.

U službi pravnih i općih poslova obavljaju se svi pravni i opšti poslovi, organizuje rad svih ostalih Službi u skladu sa mogućnostima Centra i potrebama korisnika. Također se obezbjeđuje zaštita i održavanje zgrade u kojoj se odvija djelatnost, kao i cjelokupne imovine Centra, što podrazumijeva i održavanje higijene. Ova služba obavlja i organizuje i druge poslove u skladu sa potrebama i interesima Centra kao i zahtjevima Upravnog odbora i osnivača.

Službu pravnih i općih poslova čine:

- rukovodilac Službe
- pravnik
- upravni službenik
- službenik protokola
- arhivar

- vozač putničkog automobila
- daktilograf
- čistačica prostorija.

Porodično savjetovalište pruža pomoć u savladavanju poteškoća, stvaranju uslova za očuvanje i razvoj ličnih mogućnosti, te odgovornijeg odnosa pojedinca prema samom sebi, porodici i društvu, kao i sticanje znanja i vještina koje pozitivno utiču na odnose među partnerima i odnose unutar porodice.

Porodično savjetovalište čine:

- savjetnik-sistemska praktičar
- sistemski psihoterapeut.

2.1. RAD STRUČNIH TIMOVA

U Centru su u toku 2017. godine radila tri **stručna tima**

- **Stručni tim za zaštitu djece, djece ometene u psihičkom i fizičkom razvoju i delinkventne djece sačinjavaju:** pravnik, psiholog-pedagog, odnosno, psiholog ili pedagog, sociolog i socijalni radnik po području ili zaduženju. **Stručni tim za zaštitu djece** održao je 109 sastanaka. Bavio se uglavnom poslovima starateljstva, smještajem djece u porodice, domove, popisom i zaštitom imovine, usvojenjima, posredovanjem kod nesređenih odnosa u porodici, posredovanjem u mirenju bračnih partnera, povjeravanjem djece prije razvoda braka i održavanjem ličnih odnosa i neposrednih kontakata djece i roditelja i obradom maloljetnika pri sklapanju brakova. Navedeni tim je takođe donosio odluke u vezi sa smještajem djece u škole, zavode i porodice, smještajem u odgojne ustanove, obradom i smještajem u kazneno popravne domove i maloljetničke zatvore, provodio je mjere pojedinačnog nadzora i upućivanja u ju Odgojni centar TK i radio sa djecom po povratku iz određene ustanove. Na stručnim timovima obrađena su **593 predmeta** vezano za sva pitanja koja se tiču djece.

- **Stručni tim za zaštitu poslovno nesposobnih, starih i drugih lica** održao je 108 sastanaka. Stručni tim za zaštitu poslovno nesposobnih, starih i drugih lica čine: pravnik, psiholog-pedagog, odnosno, psiholog ili pedagog, sociolog i socijalni radnik po području ili zaduženju. Ovaj tim se bavio pokretanjem postupka za oduzimanje poslovne sposobnosti, postavljanjem staraoca, zaštitom imovine poslovno nesposobnih lica, smještajem u porodice i ustanove socijalne zaštite, radom sa alkoholičarima, narkomanima i drugim kategorijama ovisnika, ostvarivanjem prava na materijalnu pomoć i rješavanje stambenih potreba, obezbjeđivanjem pomoći za sahranu umrlih lica i dr. Ukupno je razmatrano **310 predmeta**.

-**Stručni tim za obradu zahtjeva za jednokratne novčane pomoći iz Budžeta Tuzlanskog kantona i za izuzetne novčane pomoći iz Budžeta Grada Tuzla (održano je 20 sastanaka).**

U 2017 godini Centar je u skladu sa Pravilnikom o kriterijumima i postupku prava na proširene oblike socijalne pomoći u Gradu Tuzla ("Službeni glasnik općine Tuzla" broj:11/10), te članovima 15. i 18. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima i postupku za ostvarivanje prava na proširene oblike socijalne pomoći u Gradu Tuzla ("Službeni glasnik Grada Tuzla broj: 1/2017) počeo sa obradom zahtjeva za izuzetne novčane pomoći (pomoći za lica u stanju socijalne potrebe nastale usljed nepredviđenih okolnosti uzrokovanih višom silom, iznenadnom bolesti, nepredviđeno teškim materijalnim stanjem i sl.) odnosno pribavljanja socijalno-anamnestičkih podataka

za osobe koje su tražioci te vrste pomoći i na osnovu toga dostavljanje mišljenja nadležnoj gradskoj službi. Tokom 2017. godine stručni radnici Centra su po podnesenim zahtjevima obradili 569 predmeta (na 9 stručnih timova) i nakon obrade podnositelja zahtjeva sačinili socijalne anamneze za svaki slučaj pojedinačno i dostavili Gradu Tuzla, odnosno resornoj službi koja je dalje provodila proceduru i donosila konačno rješenje. To je bio izuzetno zahtjevan i odgovoran posao koji je rađen u skladu sa metodologijom rada u Centru, odnosno svaki zahtjev, socioanamnestički podaci i mišljenja su razmatrani na stručnim timovima koji su bili posebno organizovani samo za tu vrstu posla. U izvještajnom periodu takođe je održano 11 stručnih timova na kojima je razmatran ukupno 451 zahtjev za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć koja se finansira iz sredstava Budžeta TK.

2.2. RAD STRUČNIH RADNIKA

U 2017. godini u Centru je bilo zaposleno 35 radnika od toga 28 žena i 7 muškaraca. Poslove stručnog socijalnog i drugog rada iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i porodica sa djecom obavljalo je 12 socijalnih radnika, 4 pravnik, 2 pedagoga-psihologa, 1 psiholog, 2 sociologa i 1 dipl. ekonomista. Uz to bilo je angažovano 10 administrativnih radnika i 3 kao pomoćno osoblje.

Djelatnost Centra je obuhvatala rad sa građanima iz svih mjesnih zajednica na području Grada Tuzla a koji su se našli u stanju socijalne potrebe, odnosno kojima su bile potrebne usluge iz oblasti socijalne ili porodične zaštite. Obraden je ukupno **6031 predmet**. Obraćao se veliki broj građana čijim zahtjevima su uposlenici Centra nastojali udovoljiti u skladu sa zakonom i raspoloživim materijalnim i drugim sredstvima. Bilo je mnogo i onih čijim zahtjevima se nije moglo udovoljiti jer ne ispunjavaju zakonom propisane uslove, a u teškoj su materijalnoj i zdravstvenoj situaciji (npr. radnici koji su ne svojom krivicom ostali bez posla, veliki broj penzionera i sl.).

Stručni radnici Centra pomogli su građanima koji su se našli u različitim problemima i teškoćama. U toku jednog radnog dana svi su u prosjeku primali 10-15 građana radi davanja stručnih uputa i savjeta, prikupljanja dokumentacije, izrade analiza, razmjene informacija i davanja određenih stručnih mišljenja. Procjenjuje se da je obavljeno više od 17.000 takvih neposrednih razgovora, a nekoliko puta više ih je obavljeno telefonskim putem.

Stručni radnici Centra su u 2017. godini izradili **1763 anamneze (izvještaja o ličnim, porodičnim, materijalnim i drugim prilikama), 658 revizija, 2065 izvještaja, analiza i sl.** Osim toga radili su na saniranju porodičnih odnosa i konfliktnih situacija u 513 slučaja, u oblasti starateljstva (određivanju posebnog i privremenog staratelja) 181 slučaj, smještaju djece i odraslih u porodice i ustanove, na reviziji starateljstva, reviziji novčanih pomoći, itd. Stručni radnici su prema unaprijed utvrđenom rasporedu obavili 365 dežurstava (od 15 sati do 7 sati ujutro narednog dana).

Poslovi socijalnog stručnog rada su obuhvatila i kontinuirani rad na terenu, kao što su uvid u porodičnu situaciju (1062), rad sa licima koji imaju problema sa mentalnim zdravljem (707), licima sa društveno negativnim ponašanjem (214), žrtvama nasilja u porodici (584), prisustvo sudskim ročištima (161), praćaj djece i odraslih u porodice i ustanove (49), ostvarivanje saradnje sa mjesnim zajednicama i drugim institucijama (839), ostvarivanje saradnje sa vladinim i nevladinim organizacijama (350). Posredovno je u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama i pružana im je stručna pomoć u 111 slučajeva, te novčanu i drugu pomoć u 189 slučajeva. Stručni rad je obuhvatao rad sa 55 porodica alkoholičara i 17 porodica narkomana, te je istima pružana pomoć u liječenju, smještaju u ustanove i materijalna pomoć. Sve navedene i mnoge druge aktivnosti koje

se pojave u datoj situaciji, stručni radnici Centra obavili su veoma uspješno i pored toga što je i u 2017.godini postojao nedostatak kadrova i sredstava.

Pored navedenog stručni radnici Centra su u kontinuitetu radili na terenu. U 2017. godini stručni radnici su u okviru MEG projekta zajedno sa zaposlenim u JKP "Vodovod i kanalizacija Tuzla" obišli sve korisnike stalne novčane pomoći na području Grada Tuzla (oko 700 porodica) i ažurirali podatke na terenu. Takođe, u 2017. godini stručni radnici Centra su izvršili obilazak svih ustanova u koje su putem ovog Centra smještene određene kategorije lica u skladu sa propisima iz oblasti socijalne zaštite. Izvršen je obilazak slijedećih ustanova: Zavod za odgoj i obrazovanje mentalno invalidnih ica "Drin" Fojnica, Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić, Međunarodni Forum solidarnosti Emmaus, Prihvatni Centar "Duje", JU Dom penzionera Tuzla, SOS Dječije selo Gračanica, Dječije selo mira "Turija".

2.3. UKUPAN BROJ PREDMETA

2.3.1. Ukupan broj predmeta

TABELA br. 1

Prvostepeni postupak			Drugostepeni postupak			Ostala pošta		
UPI 1	2016	2017	UPI 2	2016	2017		2016	2017
- riješeno	4433	4065	- riješeno	48	52	- riješeno	1657	1914
- u toku	93	342	- u toku	16	29	- u toku	31	112
ukupno zaprimljeno	4526	4407		64	81		1688	2026

Iz ove tabele je vidljivo da je u 2017.godini zaprimljeno ukupno **6514 predmeta**, da je ukupno riješeno 6031 a da su u postupku rješavanja i dalje 483 predmeta.

III OBLICI I MJERE ZAŠTITE I STARATELJSTVA

Oblici i mjere zaštite regulisani su Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH (osnovni oblici) i Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Tuzlanskog kantona (dopunski oblici), te Porodičnim zakonom FBiH, kao i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

3.1. SOCIJALNA ZAŠTITA

U oblasti socijalne zaštite u 2017.godini rađeno je na:

- pružanju novčanih i drugih materijalnih pomoći;
- porodičnoj zaštiti;
- smještaju djece i omladine u druge porodice;
- smještaju djece i odraslih u ustanove socijalne zaštite;
- starateljstva i usvojenja;
- razvrstavanja djece i omladine sa smetnjama u psihofizičkom razvoju.

3.1.1. Novčane i druge materijalne pomoći

TABELA br. 2

Vrste pomoći	Broj korisnika	Uplaćena sredstva	Broj korisnika	Uplaćena sredstva
	2016	2016	2017	2017
- stalne novčane pomoći	675	1.038.783,00	695	1.105.480,60
- jednokratne pomoći	441	47.720,00	451	63.730,00
- izuzetne jednokratne pomoći	2	1.500,00	-	-
- privremene novčane pomoći	-	-	5	3.326,00
UKUPNO	1118	1.088.003,00	1146	1.172.536,60

Iz tabele je vidljivo da je u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu povećan broj korisnika stalnih novčanih pomoći za 20 korisnika, a uplaćeno je više sredstava za 66.697,60 KM. U 2017. godini u odnosu na 2016. godinu broj korisnika jednokratnih pomoći veći je za 10 korisnika i uplaćena je više sredstava u iznosu od 16.010,00 KM, što je ipak nedovoljno za zadovoljavanje potrebe stanovništva za ovom vrstom pomoći s obzirom da je evidentno da se socijalna situacija iz godine u godinu pogoršava i da svake godine imamo sve više zahtjeva koje nismo u mogućnosti ispuniti.

3.1.2. Prava po osnovu invaliditeta

TABELA br. 3

Vrste prava	Broj korisnika 2016	uplaćena sredstva	Broj korisnika 2017	uplaćena sredstva
neratne invalidnine, tuđa njega, pomoć i podrška	2619	7.884.052,57 KM	2601	7.938.295,44 KM

Broj korisnika neratnih invalidnina, tuđe njega i podrške smanjen je u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu za 18 korisnika. Ovo je pokazatelj da raste broj umrlih lica (709 korisnika) od teških oboljenja, a u isto vrijeme broj lica koji ostvaruju pravo na neratnu invalidninu je sve manji (438 odbijenih zahtjeva). Centar vrši prijem i obradu zahtjeva i izdavanje rješenja za priznavanje ovih prava na osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH.

3.1.3. Djeca ugrožena porodičnom situacijom

TABELA br. 4

Porodično stanje	Stanje na kraju 2016. godine	Stanje na kraju 2017. godine
- djeca bez oba roditelja	9	4
- djeca nepoznatih roditelja	5	16
- djeca napuštena od roditelja	22	16
- roditelji spriječeni da obavljaju roditeljsku dužnost	7	7
- roditelji zanemaruju ili zlostavljaju djecu	14	8
- roditelji lišeni roditeljskih prava	6	5
- djeca roditelja koji nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje	26	7
UKUPNO	89	63

3.1.4. Punoljetne osobe kojima je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita

TABELA br. 5

POSEBNE OKOLNOSTI	2016.	2017.
- materijalno neobezbijedena i za rad nesposobna lica	675	695
- lica kojima je zbog posebnih okolnosti potrebna soc.zaštita (starateljstvo)	168	283
- ostale osobe u stanju socijalne potrebe(korisnici jednokratnih novčanih pomoći)	441	451
UKUPNO	1284	1429

U 2017. u odnosu na 2016.godinu povećao se broj punoljetnih osoba kojima je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita za 145 osoba.

3.1.5 Osobe sa društveno neprihvatljivim ponašanjem (Tabelarni pregled sačinjen u skladu sa Obrascem SZ-1 Federalnog zavoda sa statistiku)

TABELA br. 6

	Svega	žene	GODINE STAROSTI											
			18-21		22-26		27-45		46-59		60-65		65 i više	
			svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene
Sklone skitnji	14	3	10	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Sklone prosjačenju	6	5	4	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sklone prostituciji	3	3	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sklone vršenju kriv.djela	155	31	20	10	29	10	37	4	32	3	21	3	16	2
Sklone uzivanju alkoh.pića	54	0	7	-	9	-	8	-	30	-	-	-	-	-
UKUPNO	232	42	43	17	44	13	46	4	62	3	21	3	16	2

3.1.6 Punoljetne osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje (Tabelarni pregled sačinjen u skladu sa Obrascem SZ-1 Federalnog zavoda sa statistiku)

TABELA br. 7

Svega	žene	GODINE STAROSTI											
		18-21		22-26		27-45		46-59		60-65		65 i više	
		svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene	svega	žene
695	399	11	4	10	8	140	64	210	108	101	59	223	156

3.1.7. Korisnici subvencioniranja troškova dženaze –sahrane

TABELA br. 8

VRSTE TROŠKOVA	2016	2017
- troškovi sahrane - dženaze	13	22
UKUPNO	13	22

U 2017. u odnosu na 2016.godinu povećao se broj korisnika subvencioniranja troškova sahrane -dženaze za 9 korisnika.

3.2. STARATELJSTVO

TABELA br. 9 (Tabelarni pregled sačinjen u skladu sa Obrascem SZ-1 Federalnog zavoda sa statistiku)

Oblici starateljstva	Maloljetne osobe				Punoljetne osobe			
	2016.		2017.		2016.		2017.	
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene
- staratelj	40	21	56	27	38	20	145	68
- privremeni staratelj	-	-	-	-	9	3	28	7
- staratelj za posebne slučajeve	15	9	31	-	68	30	114	51
UKUPNO	55	30	87	27	115	53	287	126

3.3. USVOJENJE

U 2017. godini nakon provedene procedure u skladu sa Porodičnim zakonom FBiH usvojeno je dvoje djece ugroženih porodičnom situacijom. Radi se o djeci starosti od 3-5 godina.

3.4. SMJEŠTAJ DJECE I ODRASLIH U PORODICE I USTANOVE

TABELA br. 10

TIPOVI SMJEŠTAJA	D J E C A		ODRASLI	
	2016.	2017.	2016.	2017.
- smještaj kod srodnika	26	5	5	3
- smještaj kod nesrodnčkih porodica	27	42	6	7
- domovi i druge ustanove	44	46	141	144
UKUPNO	97	93	152	154

3.5. RAZVRSTAVANJE DJECE I OMLADINE SA SMETNJAMA U PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU

Centar je nadležan da vrši prijem i obradu zahtjeva za kategorisanje djece ometene u psihofizičkom razvoju. U 2017. godini Centar je primio, anamnestički obradio i uputio Stručnoj komisiji za ocjenu sposobnosti i razvrstavanje u Lukavcu 112 zahtjeva. Nakon pregleda i ocjene, Centar donosi Rješenje o kategorizaciji, na temelju kojeg roditelji, odnosno dijete mogu ostvariti uvećani dječiji dodatak.

Broj osoba koja imaju probleme i koja se kategorišu iz godinu u godinu se povećava što je vidljivo iz tabele.

TABELA br. 11 (Tabelarni pregled sačinjen u skladu sa Obrascem SZ-1 Federalnog zavoda sa statistiku)

VRSTE SMETNJI	UKUPNO RAZVRSTANO DJECE		GODINE STAROSTI							
			mlađi od 7 god.		7 - 14		15 - 16		17 - 18	
	svoga	žene	svoga	žene	svoga	žene	svoga	žene	svoga	žene
UKUPNO	112	37	48	22	48	11	8	3	8	1
sa smetnjama u psihičkom razvoju	25	6	4	1	10	2	7	3	4	-
sljepi i slabovidni	9	3	6	2	3	1	-	-	-	-
gluhi i nagluhi	7	6	6	6	1		-	-	-	-
s poremećajima u govoru i glasu	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-
s tjelesnim oštećenjima	10	1	1	-	4	-	1	-	4	1
S kombinovanim smetnjama	57	21	27	13	30	8	-	-	-	-

Najveći broj kategorisane djece u 2017.godini je starosti do 7 godina i od 7-14 godina. Najviše je djece sa kombinovanim smetnjama 57, te sa psihičkim smetnjama 16.

3.6. CIVILNE ŽRTVE RATA

Civilna žrtva rata je lice kod kojeg je tokom rata ili neposredne ratne opasnosti usljed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibija tog lica.

Civilne žrtve rata prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom imaju sljedeća prava:

- ličnu invalidninu ili mjesečno novčano lično primanje;
- dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;
- ortopedski dodatak;
- porodičnu invalidninu;
- pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
- osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija, dokvalifikacija);
- prioritetno zapošljavanje;
- prioritetno stambeno zbrinjavanje;
- psihološku i pravnu pomoć.

Civilne žrtve rata razvrstavaju se prema procentu oštećenja u šest grupa i to:

- I grupa- invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja kojima je za održavanje života potrebna pomoć i njega od strane drugog lica;
- II grupa- invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja;
- III grupa- invalidi sa 90% tjelesnog oštećenja;
- IV grupa- invalidi sa 80% tjelesnog oštećenja;
- V grupa- invalidi sa 70% tjelesnog oštećenja;
- VI grupa- invalidi sa 60% tjelesnog oštećenja;

U toku 2017. godine Centar je postupio u skladu sa presudama Vrhovnog suda FBiH, sproveo postupak i donio rješenja po zahtjevima civilnih žrtava rata kojima je izvršeno usaglašavanje iznosa po odredbama člana 86. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine FBiH" broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09).

Sredstva za ove namjene su u skladu sa informacijom dostavljenom od strane ovog Centra prema resornom ministarstvu a nakon razmatranja iste na sjednici Vlade TK i zaključkom sa sjednice Vlade TK broj: 02/1-14-26686/17 od 21.11.2017.godine, obezbijeđena u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2018. godinu.

Primanja i korisnici tokom 2017.godine su iskazani u sljedećoj tabeli:

TABELA br.12

VRSTE PRIMANJA	Broj koris. 2016.god.	Novčana sredstva 2016. god.	Broj koris. 2017.god.	Novčana sredstva 2017.god.
- lična invalidnina	86	219.800,76	82	210.609,97
- mjesečna lična nov. primanja	90	633.042,00	94	640.075,80
- dodatak za njegu i pomoć	5	33.048,00	5	33.058,80
- ortopedski dodatak	43	64.779,12	39	60.975,09
- porodična invalidnina	181	553.921,08	182	552.511,38
UKUPNO	405	1.504.590,96	402	1.497.231,04

U 2017.godini u odnosu na 2016.godinu smanjen je broj korisnika za 3 korisnika.

3.7. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom posebno je uređena oblast zaštite porodice sa djecom. Međutim, tim Zakonom oblast zaštite porodice sa djecom svrstana je u ostale oblike socijalne zaštite koji se finansiraju u skladu sa odlukama Vlade TK i ekonomskim mogućnostima Kantona, odnosno zavisno od raspoloživih sredstava u Budžetu TK.

U 2017.godini ustanovljena su sljedeća prava:

- pravo na dječiji dodatak;
- pravo na uvećani dječiji dodatak;
- naknada plaće majci porodilji;
- jednokratne pomoći za majke porodilje;
- subvencija troškova prevoza učenika

Vrste primanja, broj korisnika u 2016. i 2017.godini, te novčana primanja u 2016. i 2017.godini iskazani su u sljedećoj tabeli:

TABELA br. 13

VRSTE PRIMANJA	BROJ KORISNIKA		ISPLAĆENA NOVČANA SREDSTVA	
	2016.	2017.	2016.	2017.
dječiji dodatak	1.433	896	680.060,00	543.600,00
uvećani dječiji dodatak	318	314	204.050,00	187.050,00
naknada plaće majci porodilji	343	405	/	/
jednokratne pomoći za majke porodilje	102	94	15.232,80	14.961,00
subvencija prevoza učenika za školsku 2016/2017 godinu	234	216	127.062,00	143.344,50

Dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja i sa utvrđenim imovinskim cenzusom je 20 KM mjesečno po djetetu, a za porodice sa troje i više djece u iznosu od 40 KM mjesečno po svakom djetetu, dok je uvećani dječiji dodatak za djecu 50 KM mjesečno. Uvećani dječiji dodatak mogu ostvariti djeca sa oboljenjima (celijakija, TBC, leukemija, karcinom, šećerne bolesti) i djeca koja su kategorisana, odnosno ocjenjena od strane Stručne komisije za razvrstavanje djece i omladine. Iznos od 50,00 KM ne samo da je mali nego ni izbliza ne može pokriti potrebe za lijekovima i ishranom te djece, te bi Vlada Tuzlanskog kantona trebala planirati povećanje iznosa uvećanog dječijeg dodatka za 2018.godinu.

Pravo na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta, ostvarilo je u 2017.godini više 62 osobe u odnosu na 2016.godinu. Opće je poznato da ostvarivanje navedenih prava nije dovoljno za zaustavljanje negativnih tokova u padu nataliteta, pravilnom odgoju, odrastanju i podizanju djece, te je potrebno da Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak u Vladi TK u narednom periodu obezbijedi punu primjenu Zakona, a što se odnosi na redovnu i kontinuiranu isplatu prava porodicama sa djecom koja nisu bila obuhvaćena u prethodnom periodu. Vlada TK u narednom periodu posebno se mora angažovati za pomoć nezaposlenim majkama u prehrani djeteta, nabavci potrebne opreme za novorođenčad i za ukupnu brigu i pomoć majkama u odgoju i podizanju djece. U 2017.godini Vlada TK je obezbjedila sredstva za jednokratnu pomoć za novorođeno dijete za 94 korisnice u iznosu po 147,52 KM mjesečno. Kada je u pitanju zaštita porodice sa djecom Centar je svim oblicima i formama te zaštite posvetio posebnu pažnju jer su to najranjivije kategorije društva.

U izvještajnom periodu Centar je prilikom sprovođenja postupaka za odobravanje određenih vidova socijalnih davanja posebno vodio računa o djeci i mladima ugroženim porodičnom situacijom, djeci ometenoj u psihofizičkom razvoju i djeci sa poremećajima u ponašanju i ličnosti. Uočeno je da poremećaji u životima djece najčešće nastaju kao posljedica smrti roditelja, vanbračnog rađanja djece, razvoda brakova, migracija, ratom izazvanih asocijalnih stanja, bolesti roditelja, alkoholizma, narkomanije, grubog zanemarivanja roditeljskih dužnosti i dr. Pružene su pomoći direktne i indirektna u izdržavanju, povjere djece kod razvoda brakova, u saniranju porodičnih prilika, starateljstvu, utvrđivanju očinstva, pa do smještaja u ustanove socijalne zaštite ili u drugu porodicu. Uočeno je, također, da su poremećaji u ponašanju ličnosti ozbiljan društveni i socijalni problem. Najneposrednije se povezuju sa materijalnom ugroženošću, poremećenim odnosima u porodici i raznim drugim faktorima.

3.8. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Pravo na zdravstvenu zaštitu je jedno od osnovnih ljudskih prava, ali je u cijeloj BiH, pa i u gradu Tuzli znatno ugroženo. Određena populacija stanovništva Grada Tuzle ne može ostvariti to pravo zbog toga što su ostali bez posla, ne svojom krivicom, što se nisu na vrijeme prijavili na evidenciju Zavoda za zapošljavanje, što nisu upisani (evidentirani) ili iz nekog drugog razloga. Najosjetljivija kategorija u okviru ove populacije su svakako djeca. Upravo zbog toga zdravstvena zaštita u gradu Tuzli bila je u 2017.godini u fokusu interesovanja stručnih radnika Centra za socijalni rad. To se odnosi na sve kategorije korisnika kojima je ta zaštita zaista bila potrebna. Centar za socijalni rad Tuzla je na stanovištu da što prije u cijeloj državi BiH treba provesti temeljitu reformu zdravstvene zaštite kako bi se svim građanima pod jednakim uslovima obezbjedio minimum zdravstvenih usluga na cijelom prostoru BiH.

Korisnici zdravstvene zaštite koji pravo ostvaruju u Gradu Tuzla putem Centra prikazani su u sljedećoj tabeli:

TABELA br.14

VRSTE KORISNIKA	BROJ KORISNIKA 2016.	BROJ KORISNIKA 2017.
korisnici stalne novčane pomoći	574	604
djeca i odrasli smješteni u ustanove	85	89
djeca od rođenja do polaska u školu	107	80
djeca i odrasli na por. smještaju	41	40
lica starija od 65 godina	127	175
civilne žrtve rata	13	19
UKUPNO	947	1007

Podaci iz ove tabele govore da je u 2017.godini u odnosu na 2016.godinu došlo do povećanja broja korisnika zdravstvene zaštite. Najviše je povećan broj korisnika lica starijih od 65 godina, jer su to lica koji ni po jednom drugom osnovu ne mogu ostvariti zdravstveno osiguranje, zatim civilne žrtve rata.

3.9.PSIHOSOCIJALNA ZAŠTITA

Psihosocijalna zaštita djece i odraslih lica spada u specifične vidove socijalne zaštite čija je zadaća da potiče, organizuje i provodi aktivnosti sa svrhom suzbijanja socijalnih, porodičnih i osobnih problema. Vodeća načela stručnih radnika u toj oblasti su etička načela koja podrazumijevaju promicanje vrijednosti i dostojanstva svakog ljudskog bića. Specifični ciljevi psihosocijalne zaštite i stručnog socijalnog rada su:

1. Osnaživanje pojedinaca ili grupa za djelovanje i rješavanje problema;
2. Uspostavljanje veza između pojedinaca i resursa zajednice;
3. Razvijanje mreže institucija koje će djelotvorno reagovati na potrebe ljudi u nevolji.

Ovi ciljevi se ostvaruju kroz savjetodavni i psihosocijalni tretman.

Savjetodavni tretman je programirana pomoć kojoj je svrha uspješnije prevladavanje teškoća, stvaranje uslova za očuvanje i razvoj ličnih mogućnosti te odgovornog odnosa pojedinaca prema samima sebi, porodici i društvu.

Psihosocijalni tretman je proces psihičkog i socijalnog osnaživanja pojedinaca (djeteta i odrasle osobe), njegove porodice i socijalnog okruženja kako bi u sebi i svojoj neposrednoj okolini pronašao ili stekao snage i načine za uspješno suočavanje sa stresom i prevladavanje krize.

Psihosocijalna pomoć ima dugoročan zadatak usmjeren na normalizaciju psihičkog i socijalnog života djece i odraslih. Program psihosocijalne pomoći je namjenjen osobama i grupama u krizi s ciljem sprečavanja teškoće prilagođavanja, sprečavanja pogoršanja psihičkog stanja i razvoja psihičkih poremećaja i smetnji zbog već nastalih psihičkih tegoba.

U okviru psihosocijalne pomoći i tretmana većina programa je usmjerena prema djeci, adolescentima, maloljetnicima bez roditeljskog staranja, partnerskim odnosima i nasilju u porodici. Interakcijske aktivnosti zavise od potreba pojedinaca i porodice. Uglavnom se nastoje otkriti, a zatim i osnažiti resursi svakog pojedinca i porodice, poticati nenasilno rješavanje sukoba unutar porodice, ojačati pojedince da se uspješno nose sa stresom i krizom i da preuzmu kontrolu nad vlastitim životom. Oblici rada ovise o konkretnim teškoćama, ali najčešće se primjenjuju individualni pristup, porodična i partnerska terapija i savjetovanje. U situacijama kada se to smatra opravdanim djeca su upućivana u JU Odgojni centar TK i u okviru zajedničkog psihosocijalnog i terapijskog rada postignuti su određeni pozitivni pomaci i korekcije u ponašanju.

3.10.SAVJETOVALIŠTE ZA BRAK I PORODICU

Savjetovanište za brak i porodicu radi svakog utorka, srijede i četvrtka od 15:00-19:00 sati u prostorijama Centra. U savjetovaništu za brak i porodicu se primjenjuju metode i tehnike rada porodične, individualne i partnerske terapije i savjetovanja sa ciljem pružanja stručne pomoći korisnicima u razvijanju humanih odnosa među polovima, pripreme za odgovorno roditeljstvo, pomoć supružnicima i vanbračnim partnerima u sprečavanju i rješavanju konflikata, pomoć u razvijanju adekvatnih odnosa između roditeljima i djece i rješavanju konflikata između njih.

U Savjetovaništu za brak i porodicu je u 2017. godini na terapijskom tretmanu bilo 49 osoba, od čega je bilo 27 bračnih parova, 4 adolescenta sa roditeljima i 18 individualnih tretmana.

Poteškoće porodica i pojedinaca tretiranih u Savjetovaništu su raznovrsne, multiproblemske situacije što je u vezi sa teškoćama življenja u našem društvenom kontekstu.

Poteškoće sa kojima dolaze roditelji odnose se na njihovu nespremnost za roditeljsku ulogu, nerazumijevanje potreba djece i adolescenata, razlike u odgojnim stilovima, nedostatak emocionalne bliskosti, te problemi u ostvarivanju kontakata djece sa roditeljima sa kojim ne žive nakon razvoda braka roditelja. Adolescenti su imali probleme u adaptaciji, postignuću školskog uspjeha, poteškoće u pogledu tolerancije na frustracije, otpor prema autoritetima i dr.

Na partnerskom, bračnom nivou zastupljeni su problemi oko formiranja porodičnih pravila, raspodjele obaveza, nejasne, nedovoljno otvorene ili potpuno defektne komunikacije, nedovoljnog uvažavanja različitosti, separacije od primarnih porodica (kod mlađih bračnih parova), nedostatak bliskosti i povjerenja, problemi u ostvarivanju ličnih odnosa i neposrednih kontakata roditelja i djece nakon razvoda braka zbog produženih konflikata među roditeljima, nasilje u porodici i preljuba.

U individualnim tretmanima pružena je pomoć klijentima kako bi uspješnije prevladavali teškoće, adekvatnije se nosili sa stresom, očuvali i razvili lične potencijale, te postigli odgovorniji odnos prema sebi samima, porodici i društvu.

IV. RAD NA PREVENCIJI I SPREČAVANJU NEGATIVNIH DRUŠTVENIH POJAVA

4.1. RAD SA ODGOJNO ZAPUŠTENOM I DELINKVENTNOM DJECOM I OMLADINOM

Pored direktnog rada sa djecom i omladinom radi sprečavanja pojave delinkventnog ponašanja, Centar je u 2017.godini radio i na kontinuiranom djelovanju svih koji se bave mladim osobama (škole, policija, pravosudni organi, NVO i drugi). Takvim načinom rada postignuti su odlični rezultati.

Da bi se preventivno moglo djelovati i raditi na otklanjanju pojave delinkvencije u Centru se i u 2017.godini dosta radilo na otklanjanju uzroka. Nakon analize dosijea zaključeno je da su najčešći uzrok ovoj pojavi poremećeni bračni i porodični odnosi i loš odgojni postupak, što nameće potrebu za još organizovanijim pedagoško socijalnim radom sa porodicama kao i sa maloljetnicima. Česta pojava je uticaj lošeg društva što posebno karakteriše mladi uzrast.

Smatramo da bi organizovano korištenje slobodnog vremena bio najbolji način i najefikasnija mjera borbe protiv negativnih pojava. Tu, prije svega, mislimo na brži razvoj ustanova gdje bi djeca i mladi mogli organizovano provoditi slobodno vrijeme: klubovi, igrališta, rekreacioni centri, udruženja i sl. Postojeći disko klubovi, kafići i sl. kao stjecišta zabave mladih pogodna su mjesta za nastavak devijantnih ponašanja. To govori da je zabava mladih prepuštena stihiji i da nije organizovana, da se odvija bez kontrole, a kad je i organizovana to su vrlo rijetki momenti, pa nije rijetkost da se u ovim objektima dešavaju razne radnje koje odudaraju od opšte prihvaćenih normi ponašanja kao što su: opijanja, uživanje droge-tableta, ispadi, tuče, krađe, razbojništva i sl., što sve skupa negativno utiče na mladu generaciju.

Rad na suzbijanju maloljetničke delinkvencije i prestupništva ne može biti potpun i sveobuhvatan bez postojanja određenih institucija u kojima se provodi izrečena odgojna mjera, odnosno omogućava prihvata maloljetnika. Osnivanje i rad Odgojnog centra pokazao se u tom smislu kao pun pogodak. U tom pravcu u toku 2017. godine organizovani su na mjesečnom nivou mješoviti stručni timovi sastavljeni od predstavnika Centra i predstavnika JU Odgojni centar TK koji su zajednički donosili odluke o evidentiranim problemima kod pojedinih slučajeva kod kojih je neophodan bio zajednički angažman.

Polazeći od savremenih tendencija i shvatanja o društvenoj zaštiti maloljetnih prestupnika Centar se i dalje zalaže da se postupak prema maloljetnicima zasniva na principima demokratizacije, poštivanja ličnosti, maloljetnika, da se približimo evropskim i svjetskim standardima kod stvaranja uslova svoj djeci za normalan razvoj.

Rad sa maloljetnicima delinkventnog ponašanja prikazan je u sljedećoj tabeli:

TABELA br. 15

MALOLJETNIČKA DELIKVENCija		
VRSTE POSLOVA	Broj lica 2016.god	Broj lica 2017. god.
rad sa maloljetnicima koji pokazuju poremećaje u ponašanju	49	40
stručna obrada maloljetnika	49	44
pružene pomoći roditeljima u odgoju djece	5	45

sačinjeni izvještaji tužilaštvima	33	18
sačinjeni izvještaji sudovima	12	9
sačinjeni izvještaji policiji	2	11
UKUPNO	150	167

Maloljetnička delikvencija u Gradu Tuzli povećana je za 17 slučajeva pa su i ukupne vrste poslova u vezi s tim povećane, a najviše je bilo pružanja pomoći roditeljima u odgoju djece, što je pokazatelj da je porodica kao osnovna ćelija društva u krizi i da je odgoj djece zanemaren. Centar je u prošloj godini mnogo saradivao i sa školama i nastavnim osobljem na sprečavanju, odnosno zajedničkom radu na sprečavanju nasilja medju djecom i delikventnog ponašanja uopšte, koje je u porastu.

Slijedeća tabela govori o tome koji su sve oblici poremećaja u ponašanju djece i omladine u 2017.godini bili prisutni:

TABELA br. 16

POREMEĆAJI U PONAŠANJU		
OBLICI POREMEĆAJA U PONAŠANJU	2016.	2017.
- skloni skitnji	2	-
- skloni konzumiranju alkohola	-	8
- skloni prostituciji	1	3
- skloni vršenju krivičnih djela	29	46
- narkomani	-	5
UKUPNO	32	62

Ova tabela pokazuje da je u 2017.godini u odnosu na 2016.godinu povećan broj krivičnih djela maloljetnika.

Slijedeća tabela pokazuje vrste i broj izrečenih i provedenih odgojnih mjera:

TABELA br. 17

IZREČENE I PROVEDENE ODGOJNE MJERE		
VRSTE ODGOJNIH MJERA	2016.	2017.
- pojačan nadzor roditelja/staratelja	1	2
- pojačan nadzor organa starateljstva	2	2
- upućivanje u Disciplinski Centar	8	5
- upućivanje na radnu terapiju i obustava postupka	2	-
- prekršajne mjere(sudski ukor)	7	4
-redovno pohađanje škole	-	3
UKUPNO	20	16

Izrečene i provedene odgojne mjere u 2017.godini smanjene su u odnosu na 2016.godinu za ukupno 4 slučaja.

TABELA br. 18

RAD NA PREVENICIJI		
SARADNJA SA ORGANIMA, INSTITUCIJAMA, NVO	2016.	2017.
- saradnja sa policijskim organima	112	107

- saradnja sa porodicama	18	45
- saradnja sa školama i drugim ustanovama	-	13
- saradnja sa NVO	3	3
UKUPNO	133	168

Rad na prevenciji maloljetničke delinkvencije u 2017.godini znatno je pojačan kroz saradnju sa državnim organizacijama i organima, institucijama, porodicama i školama.

4.2. NASILJE U PORODICI

U 2017.godini Centar je posvetio značajnu pažnju nasilju u porodici kao sve izraženijoj pojavi u društvu. To je problem o kome se sve više govori u porodici, a i u institucijama koje su nadležne za njegovo preveniranje kao i za zaštitu žrtava nakon učinjenog djela nasilja. Svakodnevno se povećava broj otkrivenih i prijavljenih žrtava nasilja i to u 95% slučajeva žene i djeca su žrtve nasilja. Nasilje se vrši prema slabijima, a u porodici ga obično vrše muškarci prema djeci i ženama. Da bi se kontinuirano djelovalo protiv ove sve raširenije pojave moraju se uključiti svi državni organi i sve institucije od policije, centara za socijalni rad, pravosudnih organa i NVO.

Centar je i u 2017.godini kontinuirano provodio specifične programe obuke zaposlenih u cilju njihovog senzibiliranja za rad sa žrtvama nasilja u porodici i u tome su postignuti dobri rezultati.

Sljedeća tabela pokazuje oblike nasilja po polnoj strukturi nad djecom, mladima i odraslim osobama:

TABELA br. 19

Starosna struktura	Fizičko nasilje		Emocionalno nasilje		Seksualno nasilje		Drugi oblici nasilja	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
0-3	-	-	-	-	-	-	-	-
4-6	-	-	1	2	-	-	-	-
7-14	1	2	2	5	-	-	-	1
15-18	-	3	1	2	-	-	-	-
19-27	1	12	3	14	-	-	2	2
28-45	4	29	1	22	-	-	1	3
Preko 46	3	18	1	13	-	-	1	1
UKUPNO	9	64	9	58	-	-	4	7

Iz tabele se vidi da su žrtve nasilja u 2017.godini bile uglavnom žene i djeca. Fizičko nasilje u 64 slučaja izvršeno je nad ženama, a svega u 9 slučajeva nad muškarcima, emocionalno 58 slučajeva žene, 9 slučajeva muškarci, i drugi oblici nasilja 7 žene, 4 muškarci. Najveći broj nasilja (svih oblika) je na ženama od 28-45 godina starosti.

Sljedeća tabela pokazuje vrste pomoći pruženih žrtvama nasilja u porodici:

TABELA br. 20

PRUŽENE POMOĆI ŽRTVAMA NASILJA		
VRSTE POMOĆI	BROJ POMOĆI	
	2016.	2017.

- stručne pomoći žrtvama nasilja	189	162
- novčane pomoći žrtvama nasilja	125	92
- druge pomoći žrtvama nasilja (pomoć u smještaju u sigurnu kuću, povratak u porodicu i sl.)	22	21
UKUPNO	336	275

U 2017.godini u odnosu na 2016.godinu dodijeljeno je manje novčanih pomoći žrtvama nasilja u porodici zbog nedostatka sredstava za jednokratne novčane pomoći koje se obezbjeđuju iz Budžeta Tuzlanskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku, zapošljavanje i povratak TK. Stručna pomoć u 2017.godini pružena je u 162 slučajeva, novčane u 92 i druge pomoći u 21 slučaja.

Slijedeća tabela pokazuje prijavljene slučajeve nasilja nadležnim organima:

TABELA br. 21

PRIJAVLJENI SLUČAJEVI NASILJA NADLEŽNIM ORGANIMA		
NADLEŽNI ORGANI	BROJ PRIJAVA	
	2016.	2017.
- policija	110	122
- sud	17	4
- tužilaštvo	21	1
- izrečene mjere	10	23
UKUPNO	158	150

U 2017. u odnosu na 2016.godinu stručni radnici Centra su prijavili policiji 8 slučajeva manje nasilja u porodici, ali smo dobijali obavijesti o prijavama koje su podnosili ostali subjekti koji su po Zakonu dužni da prijave nasilje (Domovi zdravlja, klinike, NVO, škole, pojedinci, itd). Na osnovu svih pokazatelja evidentan je porast nasilja u porodici kako prema ženama, tako i prema starim i nemoćnim osobama koje su žrtve nasilja od strane svojih najbližih.

4.3. PROSTITUCIJA I TRGOVINA LJUDIMA

Prostitucija i trgovina ljudima su pojave o kojima se sve više govori, ali su još prilično tabu teme u našem društvu. Centar ima obavezu da se u skladu sa svojim nadležnostima i zahtjevima policijskih i pravosudnih organa uključuje u otkrivanje i sprečavanje ovih pojava, kao i u vezi sa saniranjem njihovih posljedica.

U 2017.godini Centar se uključivao u akcije policijskih organa na sprečavanju slučajeva prostitucije, kao i u akcijama na sprečavanju trgovine ljudima. U 2017.godini, za razliku od 2016.godine zabilježena su tri slučaja prostitucije maloljetne osobe. Centar je prema ovim osobama poduzimao konkretne mjere kao što su smještaj u sigurne kuće, psihosocijalni tretman, stavljanje pod starateljstvo i pokretanje tužbi kod pravosudnih organa, te druge mjere iz svoje nadležnosti.

4.4. SKITNJA I PROSJAČENJE

Centar je u 2017.godini u skladu sa Protokolom za postupanje u slučajevima skitnje, prosjačenja, radne eksploatacije i drugih vidova zloupotrebe djece u Tuzlanskom kantonu ostvario saradnju sa MUP-om TK. U prihvatilište je smješteno 18 maloljetne djece

zatečenih u skitnji i prosjačenju, odnosno djece koja su bila ugrožena teškim porodičnim odnosima.

S obzirom na obaveze postupanja centara za socijalni rad kao i svih drugih organa u skladu sa Protokolom o postupku u slučajevima prosjačenja, skitnje, radne eksploatacije i drugih vidova zloupotrebe djece u TK od septembra mjeseca 2017. godine na području Grada Tuzla utvrđen je postupak i određena stručna lica kao predstavnici Centra koji su na raspolaganju za navedene slučajeve u toku i nakon radnog vremena. Naime, u dogovoru sa nadležnim iz Policijske uprave Tuzla utvrđeno je da policijski službenici zajedno sa stručnim radnicima JU Centar za socijalni rad Tuzla zajednički u toku i nakon radnog vremena djeluju u slučaju evidentiranja pojava prosjačenja, skitnje ili drugih oblika eksploatacije djece.

Kad su u pitanju punoljetne osobe u 2017.godini 14 njih je zatečeno u skitnji, a 6 u prosjačenju. Poduzimane su konkretne mjere u sprečavanju svih pojava u saradnji sa nadležnim policijskim stanicama, JZU UKC-om, odnosno Psihijatrijskom klinikom, sa Prihvatnim centrom „Duje“ u Doboju Istoku, sa JU Dom penzionera Tuzla i drugim subjektima.

4.5. ALKOHOLIZAM I NARKOMANIJA

Zasigurno se može reći da su ovo danas u društvu najrasprostranjenije negativne društvene pojave. Međutim, teško se otkrivaju i još teže dokazuju. Postoje brojni ograničavajući faktori i trebalo bi dosta prostora da se svi razjasne. Sam Centar malo može pomoći da se ovi problemi efikasnije rješavaju. Radeći na terenu, u porodicama, stručni radnici Centra su otkrili da su glavni uzroci nasilja u porodici i vršenja krivičnih djela alkoholizam i narkomanija. Stručni radnici Centra su radili sa 54 lica koja imaju problem sa alkoholom (skloni povećanom konzumiranju alkohola) i sa 17 narkomana. Poduzete su konkretne mjere kao što su savjetodavni rad, upućivanje na liječenje i odvikavanje, praćenje liječenja, zaštita djece, pokretanje postupaka za njihovo zbrinjavanje i izdržavanje, prijave policiji i sudu, pružanje materijalne pomoći porodicama i sl.

V POSREDOVANJE I DRUGE AKTIVNOSTI

Centar se u 2017.godini bavio i drugim veoma važnim i složenim poslovima, koji su zahtijevali individualni i timski rad. To se odnosi na:

- posredovanje u razvodu brakova;
- posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama;
- administrativno-tehničke poslove.

5.1. POSREDOVANJE U RAZVODU BRAKOVA

U skladu sa Porodičnim zakonom FBiH Centar je obavljao sljedeće poslove:

- razgovore i pokušaje mirenja osoba u bračnoj zajednici;
- uzimanje izjava od supružnika;
- povjera djece na zaštitu i odgoj;
- dogovor o učešću roditelja u izdržavanju djece kod kojih ona žive;
- dogovor o održavanju ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa djecom;
- obrada maloljetničkih brakova i sl.

U sljedećoj tabeli prikazane su vrste i broj usluga po Porodičnom zakonu:

TABELA br. 22

VRSTE USLUGA	2016.	2017.
- posredovanje prije razvoda braka	43	25
- obrada maloljetničkih brakova	3	-
- izvještaj Sudu o brakorazvodnim postupcima i povjeri izdržavanja mal. djece	140	147
UKUPNO	186	172

U 2017. u odnosu na 2016.godinu obavljeno je ukupno 13 usluga manje u posredovanju kod razvoda brakova.

5.2. POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM LICIMA I NJIHOVIM PORODICAMA

U skladu sa Zakonom i svojim nadležnostima Centar je u 2017. godini po zahtjevima sudova i kazneno – popravnih zavoda vršio posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama. To je podrazumijevalo izradu cjelovitih anamneza i izvještaja za kazneno – popravne zavode, pružanje pomoći porodicama osuđenika ako su u stanju socijalne potrebe, zbrinjavanje djece ako su ostala sama u dom ili porodicu.

Konkretne aktivnosti koje je Centar u tom dijelu uradio pokazuje sljedeća tabela:

TABELA br. 23

POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM LICIMA I NJIHOVIM PORODICAMA	BROJ SLUČAJEVA	
	2016.	2017.
- lica koja su se vratila sa izdržavanje kazne	103	124
- posredovanje sa porodicama	210	240
- pružene stručne pomoći	104	122
- pružene novčane i druge pomoći	83	61
UKUPNO	500	547

Tabela pokazuje da je u 2017.godini u odnosu na 2016.godinu bilo više rada stručnih radnika sa osuđenim licima i njihovim porodicama. Pruženo je više stručne, a manje novčane pomoći, prije svega zbog nedostatka sredstava za jednokratne pomoći. U 2017.godini 124 lica su se vratila sa izdržavanja kazne, a u 2016.godini vratilo se 103 lica. Tendencija je porasta broja osuđenih lica, odnosno rada sa licima koji traže pomoć Centra nakon izlaska sa odsluženja kazne kao i pomoć njihovim porodicama.

5.3. ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI

U 2017.godini Centar je obavljao niz administrativno-tehničkih poslova koji nisu direktno vezani za socijalnu zaštitu, ali su direktno ili indirektno vezani za rad sa građanima i institucijama. Radi se o računovodstveno-knjigovodstvenim poslovima i administrativno-tehničkim poslovima. Tu su, prije svega, poslovi na izdavanju određenih uvjerenja, rješenja i sl. za potrebe građana, ustanova i institucija.

Sljedeća tabela pokazuje vrste i obim takvih poslova:

TABELA br. 24

ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI	2016.	2017.
- izdavanje uvjerenja o poslovnoj sposobnosti	399	429
- uvjerenja ostalim organima i pojedincima	56	179
-uvjerenja za stalnu novčanu pomoć	1396	1495
- uvjerenja za dječiji dodatak	179	178
UKUPNO	2030	2281

U 2017. u odnosu na 2016.godinu povećan je broj svih administrativno-tehničkih poslova za 251. Veći je broj izdatih uvjerenja o poslovnoj sposobnosti za 30 a uvjerenja ostalim organima i institucijama za 123.

VI. SARADNJA SA OSNIVAČEM I DRUGIM SUBJEKTIMA

Grad Tuzla kao osnivač Centra ima posebnu ulogu u njegovom organizovanju i provođenju programskih aktivnosti. Gradska uprava Grada Tuzla i Centar imaju izuzetno dobru saradnju u provođenju socijalne politike i socijalnog uključivanja građana u sve oblasti društvenog života.

Grad Tuzla je u 2017.godini izdvojio iz svog Budžeta sredstva u iznosu 934.040,00 KM iz čega su finansirane plaće i naknade radnika i materijalni troškovi Centra. Grad Tuzla je značajno pomogao kada je u pitanju pomoć socijalno ugroženim građanima izdvajanjem sredstava za izuzetne socijalne jednokratne (interventne) pomoći.

Posebnu saradnju Centar je ostvario sa svim mjesnim zajednicama na području Grada Tuzlu. Mjesne zajednice su Centru predstavljale lokalnu infrastrukturu u kojoj je realizovano niz mjera koje određuju direktno učešće građana u socijalnom životu. Mjesne zajednice su imale izuzetno veliku ulogu u slučajevima gdje su živjele marginalizirane i socijalno isključene grupe kao što su Romi, povratnici, raseljena lica i izbjeglice, stradali u elementarnim nepogodama i sl. Mjesne zajednice su u saradnji sa Centrom bile nositelji aktivnosti oko zbrinjavanja socijalno ugroženih, rješavanja stambenih pitanja, popravci kuća, izgradnje komunalne infrastrukture, uključivanja djece u škole i sl.

Dobru saradnju Centar je ostvario i sa svim javnim preduzećima i ustanovama Grada. Posebno se izdvaja saradnja sa JZNU Dom zdravlja sa Poliklinikom "Dr Mustafa Šehović" Tuzla, JU „Dom penzionera“, JP „Komemorativni centar“, JP „Komunalac“, te drugim preduzećima i ustanovama.

Kad je u pitanju saradnja sa Ministarstvom za rad i socijalnu politiku u Vladi FBiH i Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i povratak u Vladi Tuzlanskog kantona ista se realizovala na provođenju Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, davanju prijedloga i preporuka za unapređenje rada ustanova u sistemu socijalne zaštite, te kontinuirana saradnja u cilju adekvatnog izvještavanja o stanju na terenu i ugroženosti građana sa zajedničkim ciljem, a to je povećanje sredstava koje se za ove namjene obezbjeđuju u Budžetu TK. Saradnja sa Policijskom upravom Tuzla, Sudom i Tužilaštvom TK zasnivala se uglavnom na prevenciji i sprečavanju maloljetničke delinkvencije, skitnje i prosjačenja, nasilja u porodici, trgovine ljudima, u brakorazvodnim postupcima, u posredovanju sa osuđenim licima itd.

Od Javnih ustanova na kantonalnom nivou posebna saradnja je ostvarena sa JU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“, JU Odgojni centar TK, JU "Zavod za odgoj i

obrazovanje osoba sa smetanjama u psihičkom i tjelesnom razvoju" Tuzla, Prihvatnim centrom „Duje“, sa JZU UKC Tuzla, SOS Selo Turija i Gračanica, te niz drugih javnih ustanova.

U 2107.godini posebno je došla do izražaja saradnja sa nevladinim sektorom, odnosno NVO. Posebno se istakla saradnja sa: Centrom za terapiju i rehabilitaciju „Viva žene“, Biroom za ljudska prava, Tuzlanskom Amicom, Udruženjem žena romkinja „Bolja budućnost“, Informativnim centrom za osobe sa invaliditetom „Lotos“, Udruženjem za pomoć u društvenoj nevolji „Fenix“ UHD „Prijateljice“, Fondacijom tuzlanske zajednice, Udruženjem „Agora“, Centrom za razvoj i podršku „Lotosice“, Asocijacijom „Margina“, Udruženjem „Naša djeca“, Udruženjem "Zemlja djece u BiH", Udruženjem penzionera, udruženjem žena-penzionerki, Udruženjem građana oštećenog vida Tuzla, Udruženjem „URODIOL“, Švicarskim crvenim križom, Crvenim križom/krstom TK i sa Crvenim križom/krstom grada Tuzle.

Dosta dobra saradnja odvijala se i sa Filozofskim fakultetom Univerziteta u Tuzli - sa Odsjekom za socijalni rad , Edukacijsko – rehabilitacijskim fakultetom Univerziteta u Tuzli, te sa medijskim kućama RTV 7, RTV TK i RTV SLON.

VII ZAPOŠLJAVANJE, UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJAMA

7.1. ZAPOŠLJAVANJE

U 2017.godini Centar je primio u radni odnos na određeno vrijeme 2 diplomirana socijalna radnika. U istoj godini Centar je na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa primio jednog pedagoga-psihologa. Pored ovih lica u Centru je tokom 2017.godine bilo 9 lica na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa iz drugih institucija i organizacija, gdje su odradili dio obaveznog staža u trajanju od 3 mjeseca i to: 8 diplomiranih socijalnih radnika, 1 defektolog-oligofreneolog.

7.2. UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJAMA

Tokom 2017. godine 19 uposlenika Centra je prisustvovalo na 94 seminara i edukacijama iz raznih oblasti.

VIII REALIZACIJA PROJEKATA

1. Centar je početkom maja 2016.godine u partnerstvu sa NO „Amica Educa“ počeo sa realizacijom projekta „Porodična grupna konferencija“ koji je podržan od strane IN fondacije-fondacije koja se bavi unapređenjem socijalne inkluzije djece i mladih u BiH. Cilj Projekta je unapređenje sistema podrške i usluga za porodice s djecom u riziku putem osnaživanja porodice uz pomoć modela „Porodična grupna konferencija“, kako bi porodica djelovala kao donosilac odluka u procesu rješavanja problema njenih članova.Ovaj projekat je nastavljen i u 2017. godini.

2. Nastavljena je saradnja sa nevladinom organizacijom iz Njemačke GIK (Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) sa kojom je rađeno na novom projektu koji je započet u oktobru 2015.godine i trajao do kraja 2017.godine a ima naziv „Socijalna prava za ranjive grupe-SoRi“.

Centar je kao partnerska organizacija "Zemlja djece u BiH", u okviru projekta "Socijalna uključenost, prava a ne privilegija", podržanog od strane njemačke vladine organizacije GIZ, u 2017. godini bio je direktno uključen u proces izrade Akcionog plana za socijalnu uključenost Grada Tuzla 2017-2019. godina. Kroz multisektoralni pristup definisane su Mjere koje su usmjerene na socijalnu inkluziju najranjivijih kategorija stanovnika Grada Tuzla. Akcioni plan je usvojen od strane Gradskog vijeća na redovnoj sjednici, održanoj dana 29.11.2017. godine. U 2018. godini, Centar će i dalje aktivno participirati u procesu implementacije ali i samom monitoringu realizacije pojedinih Mjera.

3. Centar je u 2017. godini učestvovao u Projektu Zatvaranje Kolektivnih centara i alternativnih smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja-CEB II, koji se u prvom dijelu bavio identifikacijom i verifikacijom korisnika stambenog zbrinjavanja. U 2017. godini predstavnik Centra je učestvovao u radu Komisije za identifikaciju i procjenu korisnika CEB II, kao i u izradi Prijedloga lista korisnika.

4. Predstavnik Centra je učestvovao u radu Komisije za dodjelu i kupovinu napuštenih stanova privatiziranih preduzeća koji su stavljeni na raspolaganje Gradu Tuzla kao i napuštenih stanova u vlasništvu Grada Tuzla („Službeni glasnik Grada Tuzla“ broj 2/16). Takođe je Centar učestvovao u okviru odabira korisnika stambenih jedinica u okviru Regionalnog stambenog programa koji se provodi u saradnji sa Federalnim Ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Sarajevo, predstavnicima Grada Tuzla, UNHCR-a i OSCE-a.

5. Prilikom izrade Strategije za mlade Grada Tuzla 2017-2026 Centar je učestvovao u izradi iste i dao svoj doprinos u dijelu koji se odnosi na zdravlje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu mladih.

5. Predstavnik Centra je bio uključen u realizaciju Projekta „ROMA ACTION (RA) - Podrška socijalnom uljučivanju ranjivih romskih porodica u područjima pogođenim poplavama putem obezbjeđenja stambenih jedinica i socio-ekonomskih mjera sa aktivnim učešćem državnih i lokalnih vlasti kao i drugih interesnih grupa“, a koji su provodili Općina/Grad Tuzla i Hilfswerk Austrija International. Radnik Centra je bio član Komisije za izbor/odabir korisnika za rekonstrukciju/sanaciju individualnih stambenih jedinica na području Općine/Grada Tuzla, pomagao je aplikantima pri pribavljanju dokumentacije, kao i sve informacije kojima raspolaže ovaj Centar dostavljao Komisiji.

6. Radnici Centra su bili uključeni u realizaciju Programa subvencioniranja dijela troškova komunalnih usluga vodosnabdijevanja i odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda za socijalno ugrožene korisnike usluga JKP „Vodovod i kanalizacija „ Tuzla. Socijalni radnici su zajedno sa uposlenicima JKP „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla na terenu evidentirali korisnike prava na stalnu novčanu pomoć koji su ovim Projektom dobili pravo na subvencioniranje dijela troškova komunalnih usluga vodosnabdijevanja i odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda.

7. Centar se zajedno sa Fondacijom tuzlanske zajednice i NO „Zemlja djece u BiH“ uključio u provedbu Projekta „Izrada socijalne karte za romsko naselje u Kiseljaku“ . Predviđeno je da Projekat traje do 31. marta 2018. godine i Centar će sudjelovati u realizaciji Projekta kroz stručnu pomoć i podršku pri izradi baze podataka, prezentiranje rezultata na web stranici Centra, kao i omogućavanje uvida o dobijenim rezultatima partnerima projekta kao i ostalim koji su zainteresirani za unapređenje položaja romske zajednice.

8.Saradnja sa organizacijom "Zemlja djece u BiH" na programskim aktivnostima unapređenja kvaliteta života djece u Gradu Tuzla nastavljena je i u 2017. godini kroz formiranje Grupe za sigurnost djece grada Tuzla. Grupa je osnovana krajem 2017. godine, sa ciljem formiranja operativnog i efikasnog radnog tijela koje će biti u mogućnosti da multidisciplinarno i koordinisano djeluje u kriznim i kompleksnijim situacijama koje se odnose na zaštitu djece na teritoriji grada Tuzla. Takođe, ideja je da se kroz rad ove Grupe, između ostalog, operacionalizuje na lokalnom nivou i sektorsko djelovanje predviđeno potpisanim kantonalnim protokolom o postupanju u slučajevima eksploatacije i zloupotrebe djece na ulici, jer se ukazala takva potreba. Grupa broji 9 članova koji predstavljaju sljedeće strukture: JU Centar za socijalni rad Tuzla, Aktiv direktora osnovnih škola Tuzla, JZNU Dom zdravlja Tuzla, Ministarstvo unutrašnjih poslova TK - Policijska uprava Tuzla, JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Tuzla, Gradska uprava Tuzla, Udruženje "Zemlja djece u BiH" Tuzla, Udruženje žena romkinja "Bolja budućnost" Tuzla, Udruženje "Vive žene" Tuzla. Centar za socijalni rad Tuzla predsjedava radu ove Grupe. "Zemlja djece u BiH" je u decembru 2017. godine organizovala jednodnevni inicijalni trening za članove Grupe, a napredni planiraju održati odmah početkom 2018. godine, uz izradu interne regulative za rad i djelovanje Grupe.

9. Izrada promotivnog video o pravima i uslugama u okviru sistema socijalne zaštite u saradnji sa NO „Zemlja djece u BiH“. Navedeno ubuhvata partnerski rad na izradi multimedijalne prezentacije prava i usluga koje su pružaju u okviru sistema socijalne zaštite za ranjive grupe građana Tuzle. S tim u vezi, u decembru mjesecu 2017. godine urađena su dva video spota u kojima je na razumljiv način izvršena promocija postojećih prava i usluga u socijalnoj zaštiti, sa posebnim fokusom na nove usluge koje su nastale transformacijom Doma za djecu bez roditeljskog staranja (materinski dom, prihvatilište za djecu bez adekvatnog staranja, dnevni centar za djecu u riziku od razdvajanja i sl.). Video će biti dostupan na web stranici Centra za socijalni rad i Udruženja "Zemlja djece u BiH". Također, planirano je da se u 2018.godini, isti koristi u sklopu edukativno-informativnih radionica koje će partnerske organizacije realizovati u gradskim i prigradskim mjesnim zajednicama.

10.Stručni radnik Centra je učestvovao u PRIDE - Programu obuke i usavršavanje profesionalaca iz oblasti hraniteljstva / udomiteljstva u FBiH. Obuka trenera je trajala od juna mjeseca 2017.godine. Ukupno su bila obuhvaćena 102 radna sata edukacije, a što je činilo trenersku edukaciju, interviziju, superviziju i evaluaciju. U okviru edukacije trenera je obučeno pet trenera sa područja Tuzlanskog kantona. U decembru 2017.godine održana je svečana Konferencija za edukatore, gdje su uručeni i certifikati i čime je okončana edukacija trenera. Prema Zakonu o hraniteljstvu FBiH koji će stupiti na snagu u mjesecu martu 2018.godine hranitelji koji imaju djecu na smještaju moraju proći edukaciju po ovom programu PRIDE, i obaveza je da se njihovi certifikati ulože u predmete o hraniteljstvu, tj.porodičnom smještaju. Centar za socijalni rad Tuzla je jedini centar na području Tuzlanskog kantona koji ima certificiranog stručnog socijalnog radnika saglasno odredbama Zakona o hraniteljstvu koji će vršiti obradu zahtjeva i edukaciju hraniteljskih porodica.

11.Predstavnik Centra je učestvovao u radu Komisije za odabir korisnika na realizaciji Projekta za oporavak od poplava koje finansira Evropska unija, a implementira UNDP u BiH.

12.U 2017.godini nastavljena je saradnja sa organizacijom Misija Bez Granica iz Mostara, nevladinom organizacijom koja pomaže socijalno ugrožene porodice. U 2017.ova

organizacija je uključila nekoliko porodica u program podrške. Kriteriji za uključenje porodica su funkcionalnost porodice i njezin potencijal za rast.

U 2017. godini obezbjeđeni su paketi za građane Tuzle, koji su se našli u stanju socijalne potrebe putem raznih organizacija i to:

- Medicinska škola putem donatora Johanniter-Unfall-Hilfe e.V. je u decembru 2017. Godine donirala 100 paketa koji su podijeljeni socijalno ugroženim građanima Tuzle.
- Nevladina organizacija „Crveno bijela crvena radost“ iz Tuzle- kontinuirana pomoć u doniranju paketa hrane, školskog pribora, odjeće i lijekova, ogreva za socijalno ugrožene porodice,
- Organizacija Misija bez granica, Mostar-krajem decembra mjeseca donirala 100 paketa socijalno ugroženim osobama koje su na evidencijama ovog Centra.

IX. REZULTATI POSLOVANJA

9.1. BROJ I STRUKTURA RADNIKA

Tokom decembra 2017. godine Centar je upošljavao je 35 izvršilaca i 1 osobu na stručnom osposobljavanju koja se finansira od strane Centra. Od ukupnog broja radnika dva radnika imaju ugovor na određeno vrijeme.

TABELA br. 25 Kvalifikaciona struktura radnika

R./br.	Kvalifikacija	Broj zaposlenih 12/2016	Broj zaposlenih 12/2017	Index 2017/2016
1.	VSS	21	21	100
2.	VŠS	1	1	100
3.	SSS	11	11	100
4.	NSS	1	1	100
5.	NK	1	1	100
	UKUPNO	35	35	100
6.	Volonteri/lica na stručnom osposobljavanju	4	1	25

TABELA br. 26 Procentualno učešće pojedinih kvalifikacija u ukupnom broju radnika

R./br.	Kvalifikacija	Broj radnika 12/2017	Struktura
1.	VSS	21	60
2.	VŠS	1	3
3.	SSS	11	31
4.	NSS	1	3
5.	NK	1	3
	UKUPNO	35	100
6.	Lica na stručnom osposobljavanju	1	--

TABELA br. 27 Struktura fonda radnog vremena ostvarena tokom decembra 2017. godine

R./br.	Elementi	Ostvareno 2017 (KM)	Struktura
1.	Redovan rad	32.284,58	51,89
2.	Godišnji odmor	1.522,21	2,45
3.	Plaćeno dopust	592,60	0,95
4.	Bolovanje do 42 dana	824,72	1,33
5.	Bolovanje > 42 dana	1.863,83	3,00
6.	Porodijsko odsustvo	212,57	0,34
7.	Doprinosi	24.911,07	40,04
	UKUPNO	62.211,58	100,00

Planirani broj izvršilaca po sadašnjoj sistematizaciji a usklađeno sa Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u FBiH iznosi 83 radnika i u odnosu na trenutni broj radnika nije popunjeno 48 radnih mjesta. Zbog povećanog obima poslova i djelatnosti koju Centar obavlja, najprioritetnije je zapošljavanje socijalnih radnika.

9.2. ISPLATA PLATA I NAKNADA

Broj izvršilaca koji imaju VSS kvalifikaciju čine 60,00% od ukupnog broja radnika (35 radnika). Procenat radnika starijih od 50 godina iznosi 42,85 %.

TABELA 28. Prosječno isplaćene plaće radnika po kvalifikacijama za 2017. godinu

R./br.	Kvalifikacija	Prosječna plaća (Dohodak)
1.	VSS	1.203,05
2.	SSS	857,14
3.	NSS/NK	579,50
4.	Lica na stručnom osposobljavanju	150,00

Prosječno isplaćena neto plaća po radniku u 2017. godini iznosila je 1.025,03 KM (napomena: u prosjek nisu uračunati osobe na stručnom osposobljavanju)

U 2017. godini od ukupno 35 radnika, 23 radnika je imalo koeficijent VSS čiji je prosjek plata iznosio 1.203,05 KM.

Jedno lice je primljeno na stručno osposobljavanje čiji je prosjek naknade iznosio 150,00 KM.

U poređenju sa prosječno isplaćenom neto plaćom u 2016.godini ista je povećana za oko 1,5 %, što ne predstavlja stvarnu korekciju plaća, nego posljedicu promjene kvalifikacione strukture radnika.

Odnos između najviše isplaćene plaće i najniže isplaćene plaće sa minulim radom u decembru 2017. godine iznosi 3,18

$$1.766,77 : 556,21 = 3,18$$

Odnos između najviše isplaćene plaće i najniže isplaćene plaće bez minulog rada u decembru 2017. godine iznosi 3,09

1.635,90 : 529,72 = 3,09

Neto plaće su redovno isplaćene, uz potpuno poštivanje odredbi Zakona o porezima i doprinosima, odnosno uz isplate plaća redovno su izmireni i odgovarajući pripadajući doprinosi na teret zaposlenih, doprinosi poslodavca i poreza na dohodak.

9.2.1 Naknade radnika

- Naknada za ishranu u toku rada za dane prisustva na poslu kretala se u okviru dozvoljenih granica za budžetske korisnike, odnosno 1% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca prema posljednjem statističkom podatku.
- Regres za korištenje godišnjeg odmora isplaćen je u visini od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH odnosno u iznosu od 424,50 KM.
- Radniku kojem nije organizovan prevoz na posao i sa posla, a čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje dva kilometra, pripada mjesečna novčana naknada za troškove prevoza u visini mjesečne karte gradskog odnosno prigradskog saobraćaja.
- Naknada za neprekidan rad u organima državne službe (jubilara nagrada) se isplaćivala prema prosječnoj neto plaći FBiH za prethodna tri mjeseca prema objavljenom statističkom podatku, koja prethode mjesecu u kojem radnik stiže pravo na nagradu sa pripadajućim koeficijentima za navršene godine rada.
- Naknada za slučaj smrti člana uže porodice isplaćuje se u visini četiri prosječne mjesečne neto plate pod uslovom da član porodice živi u zajedničkom domaćinstvu.
- Naknada za slučaj teške bolesti i teške invalidnosti radnika ili člana njegove uže porodice, jednom godišnje isplaćuje mu se jednokratna novčana pomoć.
- Dnevnica za službeno putovanje u zemlji iznosi 25,00 KM za putovanje koje traje preko 12 sati. Ako službeno putovanje traje od 8 do 12 sati obračunava se polovina dnevnice.

9.3. FINANSIJSKI POKAZATELJI

Finasiranje djelatnosti Centra se prelaskom na trezorsko poslovanje vrši isključivo iz Budžeta Grada Tuzla. Iz gradskog budžeta se finansiraju plaće, naknade radnika i materijalni troškovi.

U tabeli 29. dat je prikaz strukture prihoda i rashoda po glavnim vrstama troškova, kao i usporedba sa ostvarenjem iz prethodne godine i planiranim veličinama za 2017. godinu.

TABELA 29. Struktura prihoda i rashoda

R/b r	OPIS	Ostvareno u 2016 g.	Plan 2017 g.	Ostvareno u 2017 g.	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1.	Grantovi neprofitnim organ. Grad Tuzla-prihodi iz Budžeta	876.488,56	934.040,00	883.087,46	95
2.	Prihodi od pružanja usluga građanima	3.116,98	45.000,00	24.704,66	55
3.	Uplaćene refundacije bolovanja iz ranijih godina	6.826,53	25.000,00	14.562,30	58
4.	Primljeni tekući transferi od Države	4.049,10	3.000,00	1.591,20	53
5.	Primljeni tekući transferi od Federalnog Zavoda za zapošljavanje	1.864,56	0,00	0,00	0
6.	Primljeni tekući transferi od Federacije	6.885,30	6.500,00	6.417,22	99
7.	Donacije	6.037,51	0,00	0,00	0
8.	Naplata prih.od troškova naplate po osnovu pokret prin.napl.	230,00	0,00	0,00	0
	OSTVARENI PRIHODI (Zbir redova od 1 do 8)	905.498,54	1.013.540,00	930.362,84	92
9.	Neto plaće i naknade	426.369,34		430.512,09	
10.	Doprinosi na teret zaposlenih	195.575,04		193.418,75	
11.	Bruto plaće	621.944,38	675.200,00	623.930,84	92
12.	Naknade za topli obrok	59.261,94		61.285,64	
13.	Naknade za prevoz na posao	9.640,78		10.964,22	
14.	Regres za godišnji odmor	14.161,00		14.433,00	
15.	Otpremnine za odlazak u	---		---	
16.	penziju				
17.	Jubilarne nagrade	6.063,25		6.191,50	
18.	Pomoć u slučaju smrti ili teže invalidnosti	3.352,00		5.174,00	
19.	Naknada troškova zaposlenih	92.478,97	108.000,00	98.048,36	91
20.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	64.882,51	74.800,00	74.786,71	100
21.	Putni troškovi	3.102,30	3.100,00	3.007,74	97
22.	Izdaci za električnu energiju	6.431,21		7.197,45	
23.	Izdaci za centralno grijanje	9.563,19		10.122,85	
24.	Izdaci za energiju	15.994,40	19.000,00	17.320,30	91
25.	Izdaci za vodu i kanalizaciju	1.078,02		1.169,10	
26.	Izdaci PTT usluga	29.421,16		27.192,64	
27.	Izdaci za usluge odvoza smeća	2.723,76		2.723,76	
28.	Izdaci za komunalne usluge	33.222,94	34.240,00	31.085,50	91
29.	Izdaci za administrativni materijal	11.389,76		11.110,95	
30.	Izdaci za materijal za čišćenje	1.680,60		976,25	

31.	Nabavka materijala	13.070,36	12.800,00	12.087,20	94
32.	Izdaci za usluge prevoza i gorivo	3.985,33	5.600,00	4.291,82	77
33.	Izdaci za tekuće održavanje	5.275,29	7.000,00	5.869,20	84
34.	Izdaci osiguranja	2.932,80	5.500,00	4.706,7	86
35.	Ugovorene usluge	8.152,16	14.000,00	9.539,19	68
36.	Izdaci za hardverske i softverske usluge	4.167,40	5.330,00	3.761,68	71
37.	Izdaci za rad volontera	9.840,13	4.770,00	4.449,26	93
38.	Ostale ugovorene usluge	15.906,58	15.000,00	12.381,05	83
39.	Socijalne jednokratne pomoći	4.049,10	3.000,00	1.591,20	53
40.	Nabavka opreme	6.493,89	13.200,00	12.393,78	94
41.	Rekonstrukcija zgrade	0,00	13.000,00	11.112,31	85
	TEKUĆI RASHODI (Zbir redova od 9 do 41)	905.498,54	1.013.540,00	930.362,84	92

Ukupni rashodi djelatnosti Centra iznosili su 930.362,84 KM i povećani su za 3 % u odnosu na prethodnu godinu (905.498,54 KM).

TABELA 30. Ostvareni prihodi i rashodi u odnosu na finansijski plan za 2017. godinu

Red br.	Opis	Fin. plan 2017. god.	Ostvarenje u 2017. god.	Index
1.	Rashodi	1.013.540,00	930.362,84	92%
2.	Prihodi	1.013,540,00	930.362,84	92%

Ako posmatramo ostvarene prihode i rashode, vidimo da su manji u odnosu na finansijski plan za 8 %.

U izvještajnom periodu obračun plaća je vršen shodno odredbama Zakona o radu, po kome se za sve radnike bez obzira na dužinu trajanja Ugovora o radu obračunavaju pripadajući doprinosi i porezi.

Naknade troškova zaposlenih odnose se na isplate toplog obroka, naknade za troškove prevoza na posao i sa posla, isplata regresa, jubilarnih nagrada. Ovdje trebamo naglasiti da su sve isplate zaposlenicima čija je visina određena odlukama Vlade FBiH isplaćene u dozvoljenim granicama, te su tako bile oslobođene plaćanja poreza i doprinosa.

Doprinosi poslodavca su proporcionalni isplaćenim plaćama radnika i u odnosu na finansijski plan realizirani su 100 %

Putni troškovi i dnevnice koji su realizovani manji su za 3 % u odnosu na finansijski plan. Troškovi dnevnica u zemlji iznose 1.552,75 KM, dok troškovi dnevnica u inostranstvu iznose 1.454,99 KM.

Izdaci za energiju odnose se na utrošenu električnu energiju u iznosu od 7.197,45 KM i izdaci za centralno grijanje u iznosu od 10.122,85 KM. Ovi izdaci u odnosu na prethodnu godinu veći su za 8% a u odnosu na finansijski plan manji za 9%.

Grupu izdataka za komunalne usluge sačinjavaju: izdaci za vodu i kanalizaciju u iznosu 1.169,10 KM, izdaci za usluge odvoza smeća 2.723,76 KM, izdaci za telefon 6.867,65 KM, izdaci za internet 760,00 KM, izdaci za mobilni telefon 3.108,39 KM i izdaci za poštanske usluge 16.456,60 KM.

Izdaci za administrativni materijal se odnose na utrošak kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala, sitnog inventara, materijala za čišćenje, a u odnosu na plan manji su za 6%.

Izdavanja za usluge goriva, maziva i registracije vozila manji su za 23 % u odnosu na plan. Odnosno, ukupni troškovi goriva za 2017. godinu iznose 3.482,32 KM, motorno ulje 25,70 KM i registracija motornih vozila 783,80 KM.

Izdaci za tekuće održavanje odnosno usluge opravki održavanja zgrade, opreme i vozila su manji za 16% u odnosu na planirano.

Index smanjenja od 14% odnosi se na izdatke za troškove osiguranja imovine, radnika i automobila.

U grupu izdataka ugovorenih usluga knjižene su usluge medija, usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (objava oglasa), usluge reprezentacije, ostale stručne usluge, ostale nepomenute usluge (taxa, uvjerenja i sl.) i ostali izdaci za informisanje. Ugovorene usluge u odnosu na finansijski plan manje su za 32%. Usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (objava oglasa) iznosili su 980,23 KM, usluge reprezentacije 375,60 KM, ostale stručne usluge u iznosu 1.449,01 KM, usluge objavljivanja tendera i oglasa u iznosu 1.115,00 KM, ostale nespomenute usluge u iznosu od 5.129,34 KM i ostali izdaci za informisanje u iznosu od 490,01 KM.

Izdaci za hardverske i softverske usluge za 2017.godinu iznose 3.761,68 KM i u odnosu na finansijski plan su manje za 29 %.

Na ostale ugovorene usluge (posebne usluge) su knjiženi izdaci za naknade za Upravni odbor u iznosu od 10.389,60 KM, naknada za usluge posredovanja u iznosu 1.991,45 KM. Naknada za predsjednika Upravnog odbora je u neto iznosu od 250,00 KM, članovi upravnog odbora imaju neto naknadu u iznosu od 200,00 KM i zapisničar ima neto naknadu u iznosu od 50,00 KM.

Takođe, u grupu izdaci za volontere knjiženi su izdaci za osobe na stručnom osposobljavanju u iznosu od 279,26 KM

Socijalni oblici od 01.01.2012. godine se finansiraju preko Ministarstva za rad i socijalnu politiku TK posredstvom trezora Kantona.

U tabeli 31. dat je pregled jednokratnih novčanih pomoći koje su isplaćene od strane Ministarstva za rad i socijalnu politiku TK u 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017. godinu.

TABELA 31. Jednokratne novčane pomoći

	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina
Jednokratne novčane pomoći	96.099,00	96.093,00	96.079,00	70.000,00	47.720,00	63.730,00

Sredstva za jednokratne novčane pomoći za 2017. godinu realizirana su u iznosu od 63.730,00 KM što je za 16.010,00 KM ili 34,00 % više od realiziranih sredstava jednokratne novčane pomoći za 2016. godinu.

9.4. KAPITALNI IZDACI

Shodno članu 15. stav 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta proračuna u FBiH, amortizacija-otpis stalnih sredstava obračunata je po propisanim stopama iz Nomenklature i knjižena je na teret izvora sredstava u iznosu od 31.324,41 KM

Sredstva i oprema kojom Centar raspolaže su vidno dotrajala, a buduća ulaganja ne možemo planirati bez kapitalnih potpora finansijera.

TABELA 32. Kapitalni izdaci

R/b	Kapitalni izdaci	Kapitalni izdaci za 2016. godinu	Kapitalni izdaci za 2017. godinu	Index
1.	Nabavka opreme	6.493,81	12.393,78	191
2.	Rekonstrukcija zgrade	--	11.112,31	-

JU Centar za socijalni rad u toku 2017. godine je zbog dotrajalosti opreme nabavio istu u iznosu od 12.393,78 KM, a odnosi se na namještaj i kompjutersku opremu. Izdaci za nabavku opreme su manji u odnosu na finansijski plan u iznosu od 6% a u odnosu na nabavku opreme 2016. godine veći su za 91%. Takođe u 2017. godini na poziciji Rekonstrukcija zgrade utrošeno je 11.112,31 KM na zamjenu unutrašnje stolarije.

9.5. PODACI O OBAVEZAMA PREMA DOBAVLJAČIMA I POTRAŽIVANJIMA

Obaveze prema dobavljačima sa 31.12.2017. godine iznose 19.162,85 KM. Navedene obaveze se odnose na tekuće račune iz mjeseca decembra i izmiruju se u skladu sa preuzetim obavezama.

X ZAKLJUČCI I MJERE

10.1. ZAKLJUČCI

1. Centar je u 2017.godini realizovao sve svoje programske ciljeve i zadatke izuzev onih koji su zavisili od viših organa vlasti (FBiH i TK), zbog nedostatka sredstava u budžetima, iako je radio sa nedovoljnim brojem stručnih radnika i sa manjkom raspoloživih sredstava.

2. Posebnu pažnju Centar je posvećivao najugroženijim kategorijama stanovništva kao što su: osobe bez sredstava za život (korisnici stalne novčane pomoći), osobe sa smetnjama u psihofizičkom razvoju, djeca ugrožena porodičnom situacijom, porodice sa djecom, punoljetne osobe koje nemaju dovoljno sredstava za izdržavanje stare i iznemogle osobe, civilne žrtve rata itd. Pružene su konkretne novčane i druge materijalne i nematerijalne pomoći, pomoći u smještaju u porodice i ustanove, preuzimanje starateljstva, pomoći u zdravstvenoj zaštiti, pomoći u psihosocijalnoj zaštiti i druge vrste konkretnih pomoći.

3. Velika pažnja je posvećena radu na prevenciji i sprečavanju negativnih društvenih pojava, kao što su: maloljetnička delinkvencija, nasilje u porodici, prostitucija, trgovina ljudima, skitnja i prosjačenje, te alkoholizam i narkomanija. Značajna pažnja je posvećena i posredovanju kod razvoda brakova, mirenja bračnih partnera i posredovanja sa osuđenim licima i njihovim porodicama.

4. Ostvarena je dalja dobra saradnja sa osnivačem (Grad Tuzla) i drugim subjektima kao što su: pravosudni organi, policija, mjesne zajednice, škole, sa raznim ustanovama i institucijama, gradskimslužbama, te sa nevladinim organizacijama.

5. Centar je i u 2017.godini iznalazio načine da samostalno ili u saradnji sa drugim subjektima osigura dodatna novčana i druga sredstva kako bi zadovoljio što veći broj potreba građana Grada.

6. Centar je i u 2017.godini svoje poslovanje zasnivao na važećim zakonskim i drugim finansijskim propisima, na raspoloživim budžetskim sredstvima, na principima trezorskog poslovanja i svojih akata.

10.2. MJERE

1. Neophodno je reformisati sistem socijalne zaštite, odnosno izgraditi sistem koji će biti usklađen sa ekonomskim razvojem. Tada ne bi dolazilo do toga da se krupna socijalna pitanja regulišu odlukama, već bi se primjenjivali zakoni i ne bi se dešavali prekidi u ostvarivanju prava, npr. pravo na dječiji dodatak.

2. Neophodno je stvaranje zakonskih pretpostavki za formiranje budžetskih fondova, ali i razvojnog socijalnog fonda koji bi okupljao sredstva budžeta, privatnog i nevladinog sektora. Ovi fondovi bi obezbjedili sigurno finansiranje, pružanje proširenih socijalnih usluga, mješoviti sistem, pružanja usluga, kao i tržišni način za one koji žele nešto više od onog što je obaveza države.

3. Neophodno je da ministarstva iz oblasti socijalne zaštite, u saradnji sa drugim tijelima u državi rade na donošenju mjera koji će voditi ka harmonizaciji zakona na entitetskom i kantonalnom nivou čime će se smanjiti postojeća diskriminacija u ostvarivanju prava na socijalnu zaštitu na teritorijalnom nivou i omogućiti ujednačeno ostvarivanje prava za sve građane.

4. Potrebno je izgraditi takav pristup socijalnoj zaštiti koji će biti zasnovan na potrebama i aktivnoj ulozi korisnika, decentralizaciji socijalne politike i razvoja sistema usluga koje u prvi plan stavlja potrebe korisnika i razvija usluge čija vrsta i sadržaj mogu odgovarati potrebama više različitih ciljnih grupa. Taj se pristup treba bazirati na poštivanju ljudskih prava, osnaživanju i participaciji korisnika..

5. Potrebno je izgraditi konzistentan, pravedan i održiv sistem u kome sve kategorije stanovništva, kojima je pomoć potrebna, neće zavisiti od karaktera vlasti u bilo kom periodu. Da bi se to ostvarilo potrebno je prioritarno izraditi socijalnu kartu na nivou Grada Tuzla.

6. Zakonima o socijalnoj zaštiti treba omogućiti precizno obavezno informisanje građana o pravima u okviru socijalne zaštite. Sve zakone i odluke treba staviti u proces javnih rasprava kako bi svi učesnici u sistemu socijalne zaštite mogli učestvovati u donošenju politika i biti upoznati s pravima koja im pripadaju.

7. Pokazalo se da su u socijalnoj sferi potrebne inicijative i podrška lokalne zajednice koja će mobilisati dodatne ljudske i materijalne potencijale u rješavanju socijalnih

problema. Ta potreba se potvrdila naročito u kriznim situacijama kao što su poplave i klizišta u toku 2014.godine.

8. Kako se BiH nalazi na putu ka EU trebat će obezbijediti poštivanje međunarodnih konvencija i standarda, izmjene zakonskih rješenja usklađenih sa Evropskom socijalnom poveljom, Evropskim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i drugim dokumentima koji regulišu pitanja iz oblasti socijalne zaštite.

10.3. IZVORI PODATAKA

Izvori podataka za sastavljanje ovog Izvještaja su:

1. Statistički izvještaji Centra za socijalni rad za 2017.godinu dostavljeni Zavodu za statistiku FBiH i to:

- Statistički izvještaj o starateljstvu i usvojenju i
- Statistički izvještaj o korisnicima i oblicima socijalne zaštite;

2. Podaci o korisnicima socijalne i dječije zaštite za 2017.godinu dostavljeni Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona;

3. Evidencije iz protokola i

4. Budžet Grada Tuzla, Odluka o izvršenju budžeta i Finansijski izvještaj Centra.

JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
TUZLA
DIREKTORICA
Dr sci Lejla Jogunčić, dipl.pravnik